

ԼԻԲԱՆԱՆ ՊԵՏԻ ԶԳԱԴՐԵՑՆԵ ԹՄԵՏՈՒՑԻՉԻ ՑԱՆՔԻ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԸ

ԿԸ ՀԱՍՏԱՏԵ ՄԵՐ

Ներքին գործոց և քաղաքապետության հարցերու նախարարության կազմակերպությունները և ներքին գործոց նախարար Էլիաս Մըրի հովանավորությամբ, երկ կՆՈՒՆԵՍՔՕԻ պալատին մէջ բացումը կատարուեցաւ թմրեցուցիչ ցանքերուն դէմ պայքարելու միջոցներուն մասին ուրբաշնոյի, որուն ներկայ գտնուեցան Պէքալի նախագահ Անթուան Սլեյման, հիւսիսի նահանգապետ Նասիֆ Քալուշ, ներքին ապահովութեան ուժերու ընդհանուր տնօրէն Կոր. Մարուն Չէյն, բանակի հրամանատարութեան ներկայացուցիչ Կոր. Փանոս Մանճեան, քաղաքացիական պաշտպանութեան ընդհանուր տնօրէն Կոր. Տարուիչ Հըպէլթա, Միջին Արեւելքի և Հիւսիսային Աֆրիկէի մէջ ՄԱԿի թմրեցուցիչի եւ ուժերու գրասենեակի ներկայացուցիչ Մեհտի Ալի, Կիպրոսի ոստիկանութեան պատասխանատու Թասու Փարախոնի, ինչպէս նաեւ ամերիկացի, բրիտանացի, իտալացի, ֆրանսացի, աւստրալիացի, գերմանացի եւ քանադացի ներկայացուցիչներ եւ իրանական տարբեր շրջաններէ քաղաքապետներ:

Մեհտի Ալի իր արտասանած խօսքին մէջ շեշտեց, որ Լիբանան միակ երկիրն է, որ փճացուած է թմրեցուցիչ ցանքը իր ապագ կամքով:

Իր կարգին, նախարար Մըր ընդգծեց, որ թմրեցուցիչի դէմ մղուած պայքարը երբեք պիտի չդադրի:

ԿԱՐԳ ՄԸ ՔՈԼԷՃՆԵՐ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿ ՊԵՏԻ ՍՏԱՆԱՆ

Կրթութեան և բարձրագոյն ուսման նախարար Ապտէլ Ռահիմ Մրատ երկ շեշտեց, որ համալսարանական ուսման իմաստով սեփական մարզին դերը շատ կարեւոր է՝ հերքելով այն ամբաստանությունները, թէ ինք կարգ մը կրթական հաստատություններու աշխատանքի արտօնագիրները պիտի չընէ:

Մրատ նշեց, որ կառավարութեան ներկայացուած է օրէնքի նախագիծ մը, որպէսզի կարգ մը քոլեճներ, որոնք կրթութեան և բարձրագոյն ուսման նախարարութեան գործելու արտօնագիր կը կրեն վերածուին համալսարաններու:

Մրատ ընդգծեց, որ համալսարաններու միջեւ մրցակցությունը պիտի բարձրացնէ երկրին ուսման մակարդակը եւ պիտի նուազեցնէ կրթաթոշակները:

ՀԱԼԷՊ ՀԱԼԷՊ ՄԱՀԱԶԴ

Տիկին Քրիստա Չարիկեան և զաւակները՝ Բարէն և Արամ Տէր և տիկին Յակոբ Չարիկեան և զաւակները՝ Տէր և տիկին Սեբակիչն Չարիկեան և զաւակները՝ Տիկին Մանուկ Չարիկեան և զաւակները՝ Տէր և տիկին Մահալ Պիլիմճեան և զաւակները՝ Տիկին Աստղիկ Չարիկեան և համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց ամուսնոյն, հօր, եղբոր, հօրեղբոր և հարազատին՝

ՏՈՔԹ. ՍԱՐԳԻՍ ԶԱՐԻԿԵԱՆԻ (Ծնեալ՝ Համա, 1935ից)

մահը, որ պատահեցաւ Շարաթ, 1 Փետրուար 2003ին, Աւստրիոյ մէջ:
Յուշարկաւորութեան արարողութիւնը պիտի կատարուի Ուրբաթ, 7 Փետրուար, Վիլիսի մէջ, Աւստրիա:
● Ներկայ ընդունիլ իբրեւ մահազոյ:
● Հանգուցեալին հոգւոյն հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 9 Փետրուարին, Հալէպի Ս. Քառասնից Մանկանց Մայր Եկեղեցւոյ մէջ:
● Ցաւակցութիւնները պիտի ընդունուին յաւատ հոգեհանգստեան արարողութեան, Եկեղեցւոյ սրահին մէջ:

ԱՅՆՃԱՐ ԱՅՆՃԱՐ ՄԱՀԱԶԴ

Տիկին Մարի Գարողանեան և զուտորները՝ Սոնա և Հիւսա Տէր և տիկին Աւետիս Գարողանեան և զաւակները՝ Տէր և տիկին Յովհաննէս Գարողանեան և զաւակները՝ Տէր և տիկին Վարդան Թովայեան և զաւակները՝ Տէր և տիկին Լեւոն Էսքէճեան և զաւակը՝ Հայր Վարդ Վարդապետ Թովայեան և համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց ամուսնոյն, հօր, մեծ հօր և հարազատին՝

ՍԱՐԳԻՍ ԳԱՐՕՂԱՆԵԱՆԻ (Ծնեալ՝ Մուսա Լեռ, 1921ից)

անակնկալ մահը, որ պատահեցաւ Շարաթ, 1 Փետրուար 2003ին, առաւօտեան:
Թաղման արարողութիւնը կատարուեցաւ Կիրակի, 2 Փետրուար, կէսօրէ ետք ժամը 2:00ին, Այնճարի Ս. Պօղոս Եկեղեցւոյ մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Այնճարի գերեզմանատունը:
● Ներկայ ընդունիլ իբրեւ մահազոյ:
● Ցաւակցութիւնները կ'ընդունուին հանգուցեալին բնակարանը, Այնճար:

ԶՕՐ. ԼԱՇՈՒՏ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՅ ...

Շարունակուած Ա. ԷջԵԸ

լաճքին խորքը, պէտք է շարժին դիմադրելու համար արագընթաց պարզացումներուն եւ պէտք է հաւասարակշռուեն համաշխարհային խաղաղութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

տնօրէնը, Պէյրութի մէջ Յունաստանի դեսպան Ճորճ Կապրիալիտէս եւ նախագահ Լահուտի խորհրդակցական ժողովի:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

տնօրէնը, Պէյրութի մէջ Յունաստանի դեսպան Ճորճ Կապրիալիտէս եւ նախագահ Լահուտի խորհրդակցական ժողովի:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

Միջին Արեւելքի մասին՝ նախագահ Լահուտ շեշտեց իրաքի կացութեան՝ նախագահ Լահուտ պահանջեց ՄԱԿի թիւ 1441 բանաձեւին արդար եւ ամբողջական գործադրութիւնը:

ՏԵՍԱԿԵՏ ԻՐԱՔԻ ՎՐԱՅ ՅԱՐԶԱԿՈՒՄԸ ԿՐՆԱՅ ՀՐԱՀՐԵԼ ԱՀԱՔԵԿՉՈՒԹԻՒՆԸ

Այ մարդ չմնաց, որ չ'ենթադրէ, թէ հակառակ միջազգային ընտանիքին ընդդիմութեան՝ ամերիկացիք Քրիտանիոյ դաշնակցութեամբ եւ թրքական պիւնտրական խառնիսներու վարձկանութեամբ շատ հաւանաբար ժողովարարութեան Պաղատի վրայ՝ Սատտամ Հիւսէյնի «բռնատիրական» վարչակարգը տապալելու ու անոր տեղ ժողովրդավարական վարչակարգ տեղադրելու պատրուակով, որ խորքին մէջ այլ բան չէ եթէ ոչ քարիղի եւ մասամբ ջորի տիրապետութեան մեծապետական վաղեմի պիտր-ժակներուն յազուրդ տալու նորօրեայ ասպատակութիւնը:

Նման կացութեան մը պարագային հետեւանքները որքան ծանր կրնան ըլլալ՝ գաղտնիք մը չէ: Մարդկային, տնտեսական ու այլ մասներու մասին այժմէն իսկ կատարուող վիճակագրութիւնները արդէն կը փշաքաղեն մարդ. իսկ թէ ի՞նչ կրնայ ըլլալ պատերազմի դաշտին վրայ արդիւնքը՝ դիւրին չէ հաստատելով, որովհետեւ այսօր հիմնովին փոխուած են 1991ի իրաքեան Ա. պատերազմի օրերու բոլոր խաղաքարտերն ու տրուեալները, որոնք մասին այլ առիթով մը կ'արժէ հաւանաբար արտայայտուիլ:

Սակայն հետեւանքներուն ամէնէն վտանգաւորը այն է, որ միջազգային ընտանիքին յայտարարած պատերազմը՝ միջազգային տիրապետութեան դէմ, կրնայ նահանջել, կէտ կորսնցնել, նոյնիսկ պարտուիլ, որովհետեւ հաւանական է, որ անիկա՝ տիրապետութեան շատ անկիւ սաստկանալ, ծաւալի, մինչեւ անգամ դառնայ անդիմադրելի: Աշխարհը ամբողջ կը գործակցի միջազգային տիրապետութեան դէմ: Ընդունելի չեն քստմնելի ուժերու ինքնապաշտպանութեան միջոցները: Անոնք ամէն գնով պէտք է արմատախիլ ընել քաղաքակրթութեան մեր կեանքին, որովհետեւ մարդ անհատը բնաւ պիտի չուզէ վերադառնալ բարբարոսութեան ժամանակաշրջաններուն, ուր մարդուն կեանքը ոչ մէկ արժէք կը ներկայացնէր, ուր բանականութիւնը վրիպած էր ու կը տիրէր միայն անտանի օրէնքը:

Բայց տիրապետութեան մեծապետական պիտր-ժակներուն՝ Արեւմուտքը պիտի հակառակ ինքզինքին, պիտի դաւաճանէ իր իսկ յայտարարած հակաաշխարհակազմակերպութեան (կորս կը բաժնենք ամենեւին), որովհետեւ Իրաքի վրայ ասպատակելով ուղղակի կամ անուղղակիօրէն պիտի իրաւորին տիրապետութեան իմպերիալիզմները կիրքը, հուսկ՝ պիտի քաջալերուին անոնք՝ դիմելու նոր Սեպտեմբեր 11երու (Աստուած մի արասցէ): Աւելի՛ն: Նման պարագայի՝ շատեր, որոնք այսօր արդարօրէն դէմ են տիրապետութեան ու պատրաստ՝ պայքարելու անոր դէմ, հետպիտէ պիտի հրաժարին իրենց բարի այդ տրամադրութենէն, պիտի սկսին հարկադրաբար չարանալ, մտածելով, թէ ի վերջոյ տուժող կողմին եւ անոր համակրողներուն համար տիրապետութեան իմպերիալիզմը պիտի մնայ միակ ընտրանքը՝ ականջները փակած մեծերուն իրենց ճայր լսելի դարձնելու համար: Նոյնիսկ կատուները վտանգի ժամանակ այլեւս նահանջելու որեւէ տեղ չ'ունենար՝ սպիպուած կ'ըլլայ ինքնապաշտպանութեան համար յարձակելու, արիւնքելու:

Տակաւին ուշ չէ նման աղէտի մը առաջը տնելու, սրափելու, այլապէս ծանր ու նահախորդ հետեւանքները պիտի կրէ արդէն իսկ անհատը որ ժողովրդի մէջն է անհամարաշի բեւեռներով տուայտող աշխարհը:

ՀՐԱՅ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հայկական Երեսփոխանական Գրասենեակը ամէն օր առաւօտեան ժամը 9:00Ե կէսօրէ ետք ժամը 5:00 կ'ընդունի դիմումներ՝ հետեւեալ ծառայութիւններուն համար:

- 1) Հիւանդանոցային առողջապահական (ուիզարա եւ պետական հիւանդանոցային բուժում):
- 2) Ընկերային Ապահովութեան Ազգային Սնտուկ (Տամա):
- 3) Ծանր եւ երկարատեւ բուժման կարօտ հիւանդութիւններու դեղորայքի ապահովում:
- 4) Գաղթականներու նախարարութեան հետ առնչուող հարցեր:
- 5) Բնակարանային հարցերու նախարարութեան (խաբէ) դիմումներ:
- 6) Աշխատանքի նախարարութեան հետ առնչուող հարցեր:
- 7) Զաղաքապետութիւններու հետ կապուած հարցեր:
- 8) Ընդհանուր Ապահովութեան Սպասարկութեան (ԱճԵ ԱճՄ) հետ կապուած հարցեր:

Դիմողները պէտք է ներկայանան «Ճաղդոյեան» կեդրոն, Երկրորդ յարկ, Երեսփոխանական Գրասենեակ եւ կամ նախքան ներկայանալ հեռաձայնել 01 - 259881 եւ 01 - 242582 թիւերուն: Այսուհետեւ ամէն Հինգշաբթի առաւօտեան ժամը 9:00Ե 11:00 Երեսփոխանական Գրասենեակ ներկայ պիտի ըլլալ Երեսփոխարկութեան եւ մարմնակրթութեան նախարար Սեպուհ Յովհաննէան, որ պիտի ընդունի քաղաքացիներուն դիմումը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՐԵՍՓՈՒՅԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

ԵՐՁԱՆԿԱՅԻՇԱՏԱԿ

S. S. ՉԱՐԵՀ Ա. ՓԱՅԱՍԼԵԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

ԿԱԽՃԱՆՍԱՆ 40ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻ

Ընդանաւորութեամբ՝

ՄԵԾԻ

ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՈՒՂՂԱՓԱՌ
ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐ – ԿԱԹՈՒԼԻԿ
ԵԿԵՂԵՑԻ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ
ԵՐԿԻՍՈՍՈՒԹԻՒՆ

27-ին 29 Յունուար 2003, Վատիկանի մէջ գումարուեցաւ Արեւելեան Ուղղափառ եկեղեցիներու եւ Կաթոլիկ եկեղեցւոյ միջեւ կայանալիք պաշտօնական երկխօսութեան նախապատրաստական յանձնախումբին ժողովը, որուն Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան անուով մասնակցեցաւ Նարեկ եպս. Ալեքսանդրեան (վարիչ-քարտուղար միջեկեղեցական յարաբերութիւններու): Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութիւնը ներկայացուց Նարեկ եպ. Պարսամեան (առաջնորդ Հիւս. Ամերիկայի արեւելեան շրջանի էջմիածնական թեմի):

Յայտնենք, թէ այս պաշտօնական երկխօսութեան կը նախաձեռնուի ի պատասխան այն հրաւերին, որ Կաթոլիկ եկեղեցին ուղղած էր Արեւելեան Ուղղափառ Ղպտի, Ասորի, Հայ (Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութիւն եւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւն), Եթովպիոյ, Հնդկ եւ Երիթրոյ եկեղեցիներուն:

Երեքշաբթի, 28 Յունուար, նախապատրաստական յանձնախումբին անդամները առանձին ունկնդրութիւն մը ունեցան Յովհաննէս-Պողոս Բ. պապին հետ: Պապ առաջին հերթին յանունն է յիշատակելով իր եղբայրական ողջոյնները լոյս Արեւելեան Ուղղափառ եկեղեցիներու հոգեւոր պետերուն՝ Շնուտա Գ. պատրիարքին, Չաքրա Ա. պատրիարքին, Գարեգին Բ. ամենայն հայոց կաթողիկոսին, Արամ Ա. կաթողիկոսին, Փաուլոս պատրիարքին, Եագոպ պատրիարքին եւ Պասիլիոս Բ. կաթողիկոսին, եւ ապա մաղթեց, որ պաշտօնական երկխօսութեան յանձնախումբին նախապատրաստական աշխատանքները յաջողութեամբ պատկուին եւ Արեւելեան Ուղղափառ եկեղեցիներու ընտանիքն ու Կաթոլիկ եկեղեցին դէպի եկեղեցական միութիւն ընթացող ճանապարհին վրայ պատմական իրագործում մը արձանագրեն:

Նախապատրաստական ժողովին մասնակցող 16 կղերականներ, Ուղիորդ Գասպար Կարտինալի եւ Պիշոյ արքեպիսկոպոսի ատենապետութեամբ, 6 նիստերու ընթացքին քննարկեցին պաշտօնական երկխօսութեան անդամակցութեան, աշխատանքային ընթացքին, օրակարգին ու ժամանակացոյցին կապուած հարցեր:

Ընդառաջելով Արամ Ա. վեհափառ հայրապետին հրաւերին՝ պաշտօնական երկխօսութեան առաջին ժողովը պիտի գումարուի Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան մայրավանքին մէջ, Անթիլիաս, 26-ին 31 Յունուար 2004ին:

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ՝
ՀԱՅ ՄԻՋՆԱԴԱՐԵԱՆ
ԿԿԱՅԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ
ՇԱՐԱԿԱՆԵՐԳՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Երէկ երեկոյեան, կայմակերպութեամբ Հայկապէսն համալսարանի Հայագիտական ամպիոնին եւ ներկայութեամբ համալսարանի նախագահ վեր. դոկտ. Փոյ Հայտնութեանի, համալսարանի հանդիսարանին մէջ տեղի ունեցաւ հայագիտական դասախօսութիւններու շարքին այս տարուան առաջին դասախօսութիւնը՝ «Հայ միջնադարեան վկայաբանութիւն եւ շարականերգութիւն. փոխադարձ առնչութիւններ» նիւթով:

Դասախօսական երեկոյին բացումը կատարեց Հայկապէսն համալսարանի հայագիտական ամպիոնի վարիչ դոկտ. Արա Սանճեան, որ ներկայացուց օրուան դասախօսը՝ Հայաստանի գիտութիւններու ազգային ակադեմիայի արեւմտի հիմնարկի հոգեւոր երաժշտութեան բաժանմունքի վարիչ եւ Պետական երաժշտանոցի դասախօս Աննա Արեւշատեան:

Այնուհետեւ օրուան դասախօսը հանգամանային կերպով խօսեցաւ հայ վկայաբանութիւնն ու շարականերգութիւնը բնորոշող առանձնախատկութիւններուն մասին: Այս մարտին մէջ ան շեշտը դրաւ այն իրողութեան վրայ, որ քրիստոնէական մշակոյթի մթնոլորտին մէջ եւ եկեղեցւոյ հովանիին տակ հայ երաժշտութիւնը իր պարզացումը ապրեցաւ՝ չխլուելով հանդերձ հին ժառանգութենէն, որ կու գար նախաքրիստոնէական ժամանակաշրջանին:

Այնուհետեւ Աննա Արեւշատեան խօսեցաւ վկայաբանութեան եւ շարականերգութեան փոխադարձ առնչութիւններուն մասին՝ նշելով, որ հայ եկեղեցին սկիզբէն կարեւորութիւն ընծայեց եկեղեցւոյ վկայներուն շուրջ եկեղեցական շարակալներու մշակման:

Այս առնչութեամբ պետք է նշել 618 թուականին Ս. Հռիփսիմեանց եկեղեցւոյ կառուցումը, որուն առիթով օրուան կաթողիկոսը՝ Կոմիտաս Աղճեցի, գրեց «Անձիք նուիրեալք» շարականը, որ միջնադարեան հայ երաժշտութեան գլուխ գործոցներէն մէկն է: Աննա Արեւշատեան նկարագրեց այս շարականին առանձնախատկութիւնները, եւ նշեց, որ անիկա սկիզբ դրաւ աւանդութեան մը հայ հոգեւոր երաժշտութեան մարտին մէջ:

Աննա Արեւշատեան այս կէտը աւելի եւս ընդլայնելով խօսեցաւ վկայներու եւ նախատակներու նուիրում շարականներու ծագման մասին: Ան անդրադարձաւ հայ շարականերգութեան մէջ յայտնի «Դա կողմ» դարձումով բնորոշումներուն, ինչպէս նաեւ՝ «Ը» ձայնի կանաչան արտայայտութիւններուն եւ վարզացման:

Վերադառնալով հայ միջնադարեան երաժշտութեան պատմութեան՝ Աննա Արեւշատեան

Շար.՝ էջ 9

ԱԶԵՐԻՆԵՐԸ Կ՝ՈՒԶԵՆ...

Շարունակուած Ա. էջէն

չով Ազրպէյճանի կողմէ կ'այլաճողի մօտաւորապէս 170 ազերիներու մահուան համար: Անոր հրահանգով 20 Յունուար 1990ին խորհրդային ուժեր հրասայեբով խուժեցին Պաքու, ուր կասեցուցին խուժան մը: Կորպուզով, որ ներկայիս Մոսկուայի մէջ կը վարէ քաղաքական հիմնարկ մը, յայտարարեց, որ 20 Յունուար 1990ին ինք ստիպուած եղած է խորհրդային ուժեր Պաքու առաքելու՝ հայերու դէմ ցեղային մաքրագործումի մը առաջըր առնելու համար:

Ճրանասական լրատու գործակալութիւնը, որ հաղորդեց լուրը, նկատելի տուաւ, որ 1990ի արիւնալի դէպքերուն զոհ գացին բազմաթիւ հայեր, նախքան խորհրդային ուժերուն մուտքը՝ Պաքու:

ՍՈՒՐԲ ԽԱՉ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԲԱՐԵՍԵՐ
ՏԻՎՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ
ԶԱԼՔԱ

Ուրբաթ, 7 Փետրուար 2003, ժամը 10:30ին

ՍԻՐՏ ՅԻՍՈՒՄԻ ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳ

Պատարագն ետք
ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նիւթ՝

«CLONAGEԻ ԼԱԻ ԵՒ ԳԻՇ ԿՈՂՍԵՐԸ»

Բանախօս՝

ՀԱՅՐ ԳԵՌՈՎ ԿՐԴ. ՆՈՐԱՏՈՒԿԵԱՆ

ՀՐԱԲԵՐ

Վ Ա Ն Ա Յ Չ Ա Յ Ն
FM 94.7 mhz

ARARAT ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ

Առաջին կարգի դերակապար
ԱՐՍԻՆԷ ԽԱՆՃԵԱՆԻ հեղ

Այսօր՝ 5 Փետրուար 2003, կէսօրուան ժամը 12:00ին:
Կրկնութիւնը՝ երեկոյեան ժամը 6:30ին:

السفير
الذيمار
المستقبل
الانوار

السفير
الذيمار
المستقبل
الانوار

Տեղական մամուլը իր 4 Փետրուարի տակ առած է ամերիկեան «Քոլումբիա» անջրպետանաւուն պայթումին վերջին տեղեկութիւնները, հետզհետէ անխուսափելի դարձող իրաքեան պատերազմին վարզացումներուն եւ իրանեան քաղաքական կեանքը լուրջ վանապան հարցեր:

«Նահար» գրած է, թէ մասնագէտները կը քակեն «Քոլումբիա» ի տարանջատման պատճառներուն կծի-տանայ աստղանաւորներուն անջրպետ վերստին առաքումը:

Ըստ «Մուսթաքալայի», անջրպետանաւուն արկածին կոհ գացած աստղանաւորներուն ածխացած դիակներու բեկորները գտնուեցան: «Սաֆիր» նշած է, թէ «Քոլումբիա» ի տարանջատման պատճառներուն մասին յայտնաբերումը կը մօտենայ, իսկ Պուշ Կ'որոշէ ՆԱՍԱյի պիւտձէն աւելցնել:

«Քիֆահ Արապի» ի համաձայն, Ուաշինկթընը դիտել կու տայ, թէ «Քոլումբիա» ի աղէտը պիտի չարգիլէ

Իրաքի դէմ արշար: Լիբանանեան հարցերուն անդրադարձնալով «Տիար» գրած է, թէ ներքին հարցերու եւ թղթածրարներու լուծման գործընթացը կը շարունակուի լուսարձակներէ հետո:

Ըստ «Քիֆահ Արապի» ի, նախագահ Լաւուա 4 Փետրուարին Փափանտրելուի հետ կը քննարկէ իրաքի գծով վերջին ժամերէն ու աշխատանքները:

«Սաֆիր» նշած է, թէ մօտ օրէն կառուարութիւնը կը քննարկէ ճարտարաւորեալ մարտին վերաբերեալ ծրագիր մը, սպառնալով համար 60 հազար գործի առիթներ:

«Մուսթաքալայ» հաւատարմացած է, թէ վարչապետ Հալիբի բժշկական յաջող գործողութիւն մը ունեցաւ Փարիսի մէջ:

«Անուար» նշած է, թէ բջիջայինի գծով առաւելագոյնութեան յաջողեց տնտեսում ելեկտրականութեան մարտին մէջ եւ որուն պատճառով ելեկտրականութեան ընդհատումի ժամերը աւելցան: Ըստ թերթի լուրագրներն ու աւելի լաւին համար աշխատելու նշանաբանները կը շարունակուին լստիլ, սակայն կացութիւնը կը մնայ նոյնը:

«Նահար» նշած է, թէ ՄԱԿ մտահոգ է Իսրայէլի կողմէ օդային յանձնարարութիւններով: Սահմանին վրայ լիբանանեան բանակը յատուկ քայլերու կը դիմէ կանխարգիլելու համար Իսրայէլի կողմէ պաղեստինցիներուն դէպի Լիբանան հեռացումը, գրած է թերթը:

Իրաքեան հարցին առնչութեամբ «Մուսթաքալայ» գրած է, թէ Պէր կը գլխաւորէ դիւանագիտական յարձակումը եւ կը տեսակցի նախագահ Շիրաքի հետ: Ըստ թերթին, Ուաշինկթընը կը յայտարարէ, թէ նախագահ Ճորձ Պուշ Իրաքի դէմ գործողութեան մը մասին ճշգրիտ ժամանակացոյց չէ ճշդած:

Ըստ «Նահար» ի, Իրաքի ընդդիմադիրները դիտել կու տան, թէ Սատտամ շնչած է բանակին կեդրոնացեալ դրութիւնը եւ հրահանգած է անջատ խմբակներով պատերազմիլ: Փութիւնը կը մօտենայ Ուաշինկթընի կեցուածքին եւ Պաղտատը կը նկատէ տագնապէն հիմնական պատասխանատուն, գրած է օրաթերթը:

«Նահար» աւելցուցած է, թէ Փաուլը ՄԱԿի Ապահովութեան Խորհուրդին կը ներկայացնէ Իրաքի դէմ ուժեղ եւ յստակ փաստեր:

«Սաֆիր» ի համաձայն, Պաղտատ լուծումներ կ'առաջարկէ լրտեսական օդանաւերուն եւ գիտականներու հարցաքննութեան վերաբերեալ: Թերթը գրած է, թէ Փաուլը ի փաստերը համոզիչ չեն եւ առկայ է երկրորդ որոշումի մը կայացման ձգտումը:

«Տիար» նշած է, թէ Փափանտրելու կ'ըսէ. «Պատերազմը արգիլելու առիթները շատ քիչ են: Փաուլը տեղեկութիւններ պիտի ներկայացնէ եւ ոչ փաստեր»:

Ըստ թերթին, արաբական վեհաժողովի կայացումը կ'արագացնէ՝ 25 Փետրուարին 5 Մարտի միջեւ:

«Քիֆահ Արապի» ի համաձայն, ամերիկեան բանակը կը յուսայ առաջին օրէն իսկ գրաւել Պաղտատը: Փաուլը կը յայտարարէ. «Մեր ներկայացնելիք փաստերը չեն պարունակէր ականատեսի վկայութիւններ»:

IGOL
MOTOR OIL

FUEL CARD

**ԳՈՐԾԱԾԵՑԷՔ FUEL CARDԸ
ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ
ՅԱԶՈՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ**

Յաւելեալ մանրամասնութեանց համար հեռաձայնել՝ 01-242556 թիւին:

ԱԿՆԱՐԿ

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐԱՊԱՅՔԱՐԻՆ ԽՈՑԵԼԻ ՔԱՐՈՋԱՐՇԱԻՐ

Հայաստանի Հանրապետության նախագահական ընտրապայքարը արդեն կը գտնուի քարոզարշավի իր բուն փուլին: Ընտրապայքարում սիրաշահելու նպատակով նախագահական թեկնածուները եւ անոնց ընտրաշախմատները անխտիր լծուած են քարոզչական ծաւալուն գործունեութեան: Ծրջաններու եւ հիմնարկութեանց տրուող այցելութիւններ, ընտրապայքարու անոնց հետ տարբեր մակարդակի հանդիպումներ, մամուլային արարներ եւ հրատարակչական բանավեճեր, գումարուած՝ գովազդային խաչաքաղցր հաղորդումներուն եւ ցուցանակներուն, ընտրաշախմատին մթնոլորտով պարուրած են ողջ Հայաստանը, բայց յատկապէս մայրաքաղաքը եւ Երևանը:

Ժողովրդավար կարգերու բնորոշ ընտրաշախմատը, իրենց ստեղծած քարոզչական աշխուժութեամբ, ընդհանրապէս ցուցանիչ են տուեալ հասարակութեան ձեռք բերած քաղաքացիական գիտակցութեան, քաղաքական հասունութեան եւ ընտրապայքարի մշակութիւնը աստիճանաչափին: Հայաստանի Հանրապետութիւնը բացառութիւն չի կազմեր եւ նույնիսկ ներկայ ընտրապայքարի լոյսին տակ կարելի է գնահատել, թէ ինչ աստիճանի հասունացում արձանագրած է ժողովրդավարութիւնը մեր երկրին մէջ:

Ակնբարխոյն ժողովրդավարական անկաշկանդ պայմաններու մէջ կ'ընթանայ Հայաստանի նախագահական ընտրաշախմատը: Այսօրեւ լսելի կը դառնայ ձայնը անխտիր բոլոր թեկնածուներուն ու անոնց պաշտպան կամ կողմնակից քաղաքական ուժերուն եւ հասանելիութեան: Թե՛ն զանգուածային լրատուամիջոցներուն տիրապետելու առումով հաւասար հնարաւորութիւններով օժտուած չեն թեկնածուները, այսուհանդերձ ուշագրաւ եւ դրական երեւոյթ է, որ միեւնոյն բեմէն կը հնչեն հակադիր տեսակետներ, կը ներկայացուին բուն բանավեճեր:

Ժողովրդավարական հասունացման վկայութիւն է նաեւ այն երեւոյթը, որ քաղաքացիները անտարբերութեամբ չեն նայիր ընտրաշախմատին, ընդհանրապէս իրենց կարգին, առօրեայ իրենց յօսակցութեանց ընթացքին, աշխուժ մասնակից են ծաւալած բանավեճերուն եւ քննարկումներուն՝ երկրի բարձրագոյն իշխանութեան լարմարապայքարի թեկնածուին համապատասխան քաղաքական վարքագիծը ընտրելու հաստատակամութիւնը դրսեւորելով:

Նոյնպէս ժողովրդավարական մշակութիւնը կայացման ցուցանիչ կրնան նկատուիլ, գոնե առաջին տպաւորութեամբ, Հ.Հ. նախագահական ընտրաշախմատին պարզապէս քարոզչական կրթութիւնը դրսեւորումները: Օրինաչափ երեւոյթ է եւ ժողովրդավարականօրէն ամենեւեւ հասուն երկիրներու պարագային ալ կարելի է հանդիպիլ թեկնածուներու միջեւ անձնականացում կրթութիւնը եւ իրենց փոխանակման: Բայց նոյնիսկ օրինաչափութեան առումով՝ անուանարկումի եւ վարկաբեկումի հետամուտ ելոյթներու պարագային ընդհանրապէս կը գործէ չափի մէջ մնալու եւ մրցակցային պատկանութեան սահմանափակը չարգելելու նախապայմանը: Սովորաբար նման պահերը գերակշռող չեն ըլլար, ընտրապայքարի ֆուլբոլը կը ստեղծեն եւ այդ չափի մէջ կը պահուին: Այսպէս, ժողովրդավարութեան կրթութիւնը միայն գնահատելու կը մնայ, երբ բացառապէս փոխադարձ վերագրումներով ու խժժածքներով կը կլանուի նախընտրական քարոզարշաւին ողջ մթնոլորտը:

Հայաստանի պարագային, գծախտաբար, Փետրուար 19ի նախագահական ընտրապայքարը դժուարութիւն ունի սահմանագիծ յարգելու՝ կրթութիւնը քարոզարշաւը չափի մէջ պահելու առումով: Մրցակից թեկնածուներու քաղաքական դեմքը, վարքագիծն ու ծրագիրները պարզաբանելու եւ ընտրապայքարու մտահոգութեան հարթութիւնը նուազելու փոխարէն, ընտրապայքարի քարոզարշաւը յաճախ կը խրի ամեն գնով մրցակից վարկաբեկելու աւագութիւն մէջ: Այդ պատճառով ալ լրջօրէն կը վտանգուի քուէարկող հասարակութեան առջեւ ընտրանիի դաշտ պարզելու հնարաւորութիւնը, որ կարեւորագոյն արժեքափերէն մեկն է իրաւ ժողովրդավարութեան կայացման:

Կը վտանգուի նաեւ Հայաստանի միջազգային վարկը՝ իրեն ժողովրդավար կարգեր թեւակոխած եւ այդ նամբուն վրայ հաստատ քայլերով յառաջխաղացք արձանագրող երկրի, որուն տնտեսական վերակազմման եւ քաղաքական ուժեղացման համար կ'արժէ անհրաժեշտ օժանդակութիւնը ցուցաբերել:

Հայաստանի վերանկայացումը հանրապետութեան եւ քաղաքականօրէն իր վաղուան օրը նուազելու ինքնավստահութեամբ լեցուած մեր ժողովուրդին պէտք է խնայել այսօրինակ խոցելի քարոզարշաւը:

Հայաստանն ու հայութիւնը արժանի են արժանաւորագոյնը ընտրելու նպատակին ծառայող քարոզարշաւի:

Ն. ԳԵՐՊԵՐԵԱՆ

«Դրօշակ», Փետրուար 2003

Հ. Յ. Դ. ԲԻՒՐՈՅԻ ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՅԻՉ ԸՆԿ. ՀՐԱՆԴ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆԻ ԱՐՏԱՍԱՆԱԾ ԽՕՍՔԸ՝ ՓԱՐԻՉԻ ՄԵՋ ԿԱՅԱՅԱԾ «ՓՐՕ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է ՄԻԱՍՆԱԲԱՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼ ՀԱՄԱՅՆ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀՆԱՐԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Վեհափառ Տէր, Յարգարժան հիւրեր, Սիրելի ներկայներ,

Հայ Յեզափոխական Դաշնակցութեան անուանից ողջունում եմ ձեր բոլորի ներկայութիւնը:

Աշխարհի տարբեր երկրներում գործող հայազգի, ինչպէս նաեւ հայութեան բարեկամ քաղաքական-հասարակական գործիչներին համարժեք զգոյսով արդէն հասունացել էր:

Անհրաժեշտ էր ինչ-որ տեղից սկսել: Այդ նպատակով կազմակերպուեց այս առաջին՝ «Փրօ Արմենիա» խորհրդաժողովը: Որպէս միջոցառման վայր՝ Փարիզի ընտրութիւնը ոչ միայն գործնական նկատառումներով էր, այլեւ յատկապէս նրա համար, որ այստեղ, ճիշդ երկու տարի առաջ, 2001 թրուականի Յունուարի 29ին, օրէնքի ուժ ստացած Հայոց Յեզասպանութիւնը ճանաչող Փրանսական օրէնքը:

Հայ Յեզափոխական Դաշնակցութիւնը տասնամեակներ շարունակ, հայկական Սփիւռքի տասնամեակներ շարունակ, հայ մայրաքաղաքում, Հայ Դատի իր յանձնարարներով եւ գրասենեակներով, քաղաքականապէս կազմակերպել է հայ համայնքները, եղի՛ր այդ համայնքների քաղաքական կամքի եւ ուժի արտայայտիչը: Այսօր, Հայաստանի Հանրապետութեան վերանկայացման արդարեւ շուրջ տասնամեակների շրջանում, երբ արդէն թեւակոխել ենք 21րդ դար, համայն հայութեան առջեւ դրուել են ըզրուած նոր խնդիրներ, որոնց լուծման համար 112ամեայ Հայ Յեզափոխական Դաշնակցութիւնը պայքարում է նաեւ որպէս Հայաստանի ամենահեղինակաւոր եւ ազդեցիկ կուսակցութիւններից մէկը: Այդպիսով, Դաշնակցութիւնը հայկական այն կուսակցութիւնն է, որը իր ջրայ է վերցրել Հայաստանից մինչեւ Սփիւռքի ամենահեռաւոր անկիւնը համայն հայութեան քաղաքական կարողականութիւնը գոգելու առաքելութիւնը:

Առաջին այս քայլը միայն սկիզբ կարող է լինել նորանոր նախաձեռնումների, ուր պէտք է կարողանալ համախմբել այս ու այն երկրում քաղաքական յանդուրժման թաղանթներին հասանաւորութիւններին: Մեր այս նոր երթին պէտք է դան միասնաբար ընտրելու միջոցով, որը ոչ պէտք է անտեսուի: Սեր արդէն իր յանդուրժմանը արդարեւ շուրջ տասնամեակների շրջանում, երբ արդէն թեւակոխել ենք 21րդ դար, համայն հայութեան առջեւ դրուել են ըզրուած նոր խնդիրներ, որոնց լուծման համար 112ամեայ Հայ Յեզափոխական Դաշնակցութիւնը պայքարում է նաեւ որպէս Հայաստանի ամենահեղինակաւոր եւ ազդեցիկ կուսակցութիւններից մէկը:

Այստեղ մեր ու ձեր բոլորի մէկտեղումը ինքնին յանդուրժման է եւ երաշխիք, որ կը կարողանանք միասնաբար ընթանալու դէպի առաջ, համատեղ ջանքերով լուծելու Հայաստանի զարգացման, ամուր, կայուն եւ ժողովրդավար երկիր կառուցելու խնդիրները: Այս առիթ է միմեանց ճանաչելու, միմեանցով ուժեղանալու եւ, վերջապէս, նոր կարելիութիւններ եւ նոր որակ ստեղծելու, յանուն հայութեան, որը ոչ պէտք է անտեսուի: Սեր արդէն իր յանդուրժմանը արդարեւ շուրջ տասնամեակների շրջանում, երբ արդէն թեւակոխել ենք 21րդ դար, համայն հայութեան առջեւ դրուել են ըզրուած նոր խնդիրներ, որոնց լուծման համար 112ամեայ Հայ Յեզափոխական Դաշնակցութիւնը պայքարում է նաեւ որպէս Հայաստանի ամենահեղինակաւոր եւ ազդեցիկ կուսակցութիւններից մէկը:

միայն սկիզբ կարող է լինել նորանոր նախաձեռնումների, ուր պէտք է կարողանալ համախմբել այս ու այն երկրում քաղաքական յանդուրժման թաղանթներին հասանաւորութիւններին: Մեր այս նոր երթին պէտք է դան միասնաբար ընտրելու միջոցով, որը ոչ պէտք է անտեսուի: Սեր արդէն իր յանդուրժմանը արդարեւ շուրջ տասնամեակների շրջանում, երբ արդէն թեւակոխել ենք 21րդ դար, համայն հայութեան առջեւ դրուել են ըզրուած նոր խնդիրներ, որոնց լուծման համար 112ամեայ Հայ Յեզափոխական Դաշնակցութիւնը պայքարում է նաեւ որպէս Հայաստանի ամենահեղինակաւոր եւ ազդեցիկ կուսակցութիւններից մէկը:

պէս, նոր կարելիութիւններ եւ նոր որակ ստեղծելու, յանուն հայութեան, որը ոչ պէտք է անտեսուի: Սեր արդէն իր յանդուրժմանը արդարեւ շուրջ տասնամեակների շրջանում, երբ արդէն թեւակոխել ենք 21րդ դար, համայն հայութեան առջեւ դրուել են ըզրուած նոր խնդիրներ, որոնց լուծման համար 112ամեայ Հայ Յեզափոխական Դաշնակցութիւնը պայքարում է նաեւ որպէս Հայաստանի ամենահեղինակաւոր եւ ազդեցիկ կուսակցութիւններից մէկը:

Իրենց ցեղասպանութեան ենթարկուած եւ վերապրած ժողովուրդը, աշխարհով մէկ տարազգի, մենք առաւել քան շահագրգիռ ու զգայուն ենք խաղաղութեան հաստատման, ժողովուրդների զգարացման եւ անհատի բարգաւաճման ուղղութեամբ:

Մեզ հետ է ազնիւ, բարոյական, գաղափարապաշտ ողջ մարդկութիւնը, առանձին քաղաքական դէմքեր տարբեր ազգութիւններից, գանապատի, երկրներից: Մենք ուժ ենք՝ նրանց մեզ հետ, մեր կողքին ունենալով:

Մեր ու մեր ժողովրդի երախտագիտութեան խօսքն ենք այսօր ուղղուած բոլոր նրանց, ովքեր այսօր մեզ հետ են կամ առիթ չունենան լինելու մեզ հետ. շնորհակալ ենք ձեզին:

Համախմբուենք, օգնենք միմեանց, հզորանանք իրարով՝ մեր ազգի ու պետութեան առջեւ դրուած գերխնդիրները լուծելու վճռակամութեամբ:

Մեր գերխնդիրներն են. ա. - Հայոց պետականութեան զարգացում ու հզորացում՝ ժողովրդի բազմակողմանի բարգաւաճում, երկրի կազմակերպութեան թաղանթները:

բ. - Հայոց Յեզասպանութեան միջազգային եւ յատկապէս՝ ցեղասպան պետութեան թուրքիայի կողմից ճանաչում եւ դատապարտում, հայոց իրաւունքների վերականգնում:

գ. - Արցախի ազատագրութեան փաստի իրաւական ամրագրում: դ. - Վրաստանի ամբողջականութեան սահմաններում, մեր ժողովրդի կարեւոր մի հատուածի մարդկային, ազգային, քաղաքական եւ ամբողջական իրաւունքների ամրագրում:

Արդարեւ թե՛ն, ճշմարտութեան համար պայքարում միասին լինենք եւ կը լինենք աւելի հզոր: Այս վստահութեամբ մի անգամ եւս ողջունում եմ ձեզ, ջերմօրէն շնորհակալութիւն յայտնում՝ յատկապէս հայութեան ու Հայաստանի համար մինչ այժմ ձեր կատարած գործերի համար: Յանդուրժման եմ մաղթում բոլորին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐ ՎԱՐԴԱՆ ՕՍԿԱՆԵԱՆԻ ՄԱՄՈՂՍԱՍԽԱՐՈՅ ՄԱՍԼՈՅ ԱՍՈՒԼԻՍԸ ՓԱՐԻՉԻ ՄԵՋ ՀԱՅ ԴԱՍԻ ՅԱՆՁՆԱՆՈՒՄԲԵՐՈՒ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԾ «ՓՐՕ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

31 Յունուարին կայացաւ Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Վարդան Օսկանեանի մամուլային ասուլիսը, «Փրօ Արմենիա» խորհրդաժողովի ծիրէն ներս: Ներկայ էին մեծ թիւով հայ եւ օտար լրագրողներ:

Նախարար Վարդան Օսկանեան իր րացման խօսքով անդրադարձաւ Հայաստանի արտաքին քաղաքականութեան եւ անոր միջազգային դերակատարութեան, հետեւողականութեան եւ վերջին հինգ տարիներուն արձանագրած յանդուրժմանը:

Հարցումները, հայ եւ օտար լրագրողներու կողմէ, եւ անոնց տրուած պատասխանները Հայաստանի արտաքին յարաբերութիւններու եւ կազմութեան ընդհանուր պատկերացումը փոխանցեցին: Այսպէս, Հայաստան դէմ չէ, որ Եւրոմիութիւնը անդամակցութեան համար բանակցութիւնները սկսելու թուական ճշգրտ ըլլայ թուրքիոյ, բայց թուրքիա պարտի յարգել անդամակցութեան պայմանները եւ Հայաստանի հետ նաեւ առանց նախապայմաններու բանակցութեան ձեռնարկէ:

Հայաստան, իրաքի գանգուածային ոչնչացման գէնքերու վերացման եւ իրաքի ապագինման հարցին մէջ կողմ է: Հայաստան իր օրակարգին վրայ չունի Ատլանտեան գինակցութեան անդամակցելու հարց, թէ՛ն գործակցութեան կայ «խաղաղութեան համար գործընկերութեան» շրջանակէն ներս, եւ Հայաստանի մէջ կայանալիք ՕԹԱՆԻ ռազմափորձերուն պիտի մասնակցի նաեւ թուրքիա, եւ Հայաստան ինքզինք անհանգիստ չի գտար:

Ներկայները դիմելու տուին, որ ըստ միջազգային գնահատումներու, Կովկասի երեք երկիրներէն Հայաստանն է, որ լաւագոյն եւ յաջողակ արտաքին քաղաքականութիւնը կը վարէ: Պարոն նախարարը սրամտութեամբ զիտել տուաւ, որ նման կարծիք ունեցողը ուշիմ անձ ըլլալու է:

Ինչ կը վերաբերի թուրքիոյ Եւրոմիութեան անդամակցութեանը Եւրոպայի սահմանները մինչեւ կարս հասցնելու խնդրին, ինչ որ Հայաստանը «կը մօտեցնէ» Եւրոպայի, Վարդան Օսկանեան, կրկին, ճշգրտել ետք որ Հայաստանի անդամակցութիւնը չի կապուիլ արտոք, բայց կրնայ պատահիլ, որ Եւրոպայի կիրակիէն առաջ գայ...:

Եւրոխորհուրդին Հայաստանի անդամակցութիւնը վերջնական յարձնելու համար մասնապատիժի վերացումը կրնար իրականացած ըլլալ, եթէ 1999ի խորհրդարանի ոճիրը տեղի ունեցած չլլար: Բայց Հայաստան մինչեւ Մայիս պիտի վճռէ այդ հարցը, որովհետեւ պայմանաժամ ճշդուած է, հաստատեց նախարարը:

Իսկ երկրաշարժութեան հարցը արդէն նախագահին կողմէ յորւմ է Ազգային ժողովը եւ Մայիսի երեսփոխանական ընտրութեան առիթով, իրեն սահմանադրական կէտ, պիտի ենթարկուի հանրաքուէի: Արցախի հարցին կապակցաբար, Ռուսիա դերակատար է, որովհետեւ արդէն եռանախազահութեան մաս կը կազմէ:

Արցախի մէջ ազդեցիկացնելու կողմէ կատարած ոճիրներու քրէական հարցը չի փակուած, եւ Հայաստան կրնայ այդ հարցը եւս տանիլ միջազգային ատենաներ:

Ջուզայի (Նախիջևան) հայկական խաչաբերու դիտաւորեալ քանդումին կապակցութեամբ հարցումի մը պատասխանելով՝ նախարարը ըսաւ, որ Հայաստան արդէն պաշտօնապէս ԵՈՒՆԵՍԿՕի բողոքած է, եւ ԵՈՒՆԵՍԿՕն արագօրէն արձագանգած՝ Պաքու ուղարկելով յատուկ պատուիրակ: Հայաստան հետամուտ է, որ Ջուզա ուղարկուի պաշտօնական պատուիրակութիւն՝ տեղւոյ վրայ քննելու կատարուածը, թէ՛ն Հայաստան արդէն լուսանկարային փաստեր ունի:

Նախարարը մեծապէս գնահատեց «Փրօ Արմենիա» խորհրդաժողովը, երկրորդը, որովհետեւ առաջինը տեղի ունեցած էր դար մը առաջ, հայ ժողովուրդի խնդիրներով հետաքրքրելու համար միջազգային հանրային կարծիքը եւ Փրանսացի մեծ թիւով մտաւորականներ եւ քաղաքական գործիչներ: Այս խորհրդաժողովը կ'ուզէ վերանորոգել եւ ամրացնել կապերը հայ ժողովուրդի գանապատի երկիրներու քաղաքական կարեւոր դէմքերուն հետ, 21րդ դարու սեմին:

Պէտք է ըսել, որ Վարդան Օսկանեան մեծ համարելութեամբ եւ հանգամանորէն պատասխանեց բոլոր հարցումներուն, նոյնիսկ՝ երբ անմիջական այս լրատուութեան մէջ գանոնք չենք կրնար ամբողջութեամբ վերաբարձրել:

AREV BOUTIQUE advertisement featuring images of models and contact information for JAL EL DIB-CENTER OSCAR.

YAGHUTSUNIS advertisement for YAGHUTSUNIS brand products, including contact information for YAGHUTSUNIS.

ՀԱՅ ՄԵԾ ԳԵՐԴԱՍԱՆՆԵՐ

Հայ ազնուական անուանի մեծ գերդաստան են Փրունգուլեանները, որոնք Անիի հին բնակիչներու սերունդ կը նկատուին եւ գաղթականական առաջին հոսանքներուն ժամանակ Մոլտավիոյ իշխանութեան սահմանները մտած՝ դարեր շարունակ տիրական դերակատարութիւն ունեցած են ուսումնասայ կենսաքին մէջ: Հապսպուրկներու արքունիքէն ազնուականի կոչում ստացած՝ անոնք իրենց ազգանունին կցած են ազնուականութիւն խորհրդանշող «Ֆոն» նախադաս մասնիկը:

Սուշաւա երբեմնի հայաշատ քաղաքին ամէնէն հին եւ բազմաճիւղ գերդաստաններէն՝ Փրունգուլեանները մեծ կալուածատէրեր, վաճառականներ, գործակատարներ ու գործատէրեր եղած են, ազգաչէն ու եկեղեցաչէն բեղուն գործունէութիւն ունեցած եւ նուիրատուութիւններ կատարած են: Հակառակ պատմութեան բոլոր տակնուվրայութիւններուն, վերիվայրումներուն եւ հին գաղթօճախներու անջքացումին, անոնք սերունդները տարբեր քաղաքներ տարածուած՝ պահած են իրենց հայեցիութիւնը եւ հայկական դիմագիծը՝ մնալով մոլտավիոյ «հայկական եօթը քաղաքներ» ու երբեմնի շէն ու բարգաւաճ գաղթօճախներու ժառանգորդ գլխաւոր ընտանիքներէն մէկը:

ՓՐՈՒՆԳՈՒԼԵԱՆՆԵՐՈՒ ՃԱԳՈՒՄԸ

Փրունգուլեանները, տոհմական ւաճառութեան եւ պատմական տուեայներու համաձայն, Անի մայրաքաղաքի հին բնակիչներու սերունդ են: Բագրատունեաց թագաւորութեան անկումէն եւ Անիի անջքացումէն ետք ծայր առած գաղթականական իրերայաջորդ ալիքներու ժամանակ անոնք նախահայրերը հեռացան հազարու մէկ եկեղեցիներու երբեմնի շէն մայրաքաղաքէն: Տոհմական աւանդութիւնը կ'ըսէ, որ երբ 1313ին մեծ երկրաշարժ մը կործանեց Անին, գաղթականներու գանձուած մը, որոնք Փրունգուլեաններու եւ այլ ընտանիքներու նախնիներն էին, հեռացան հոնկէ եւ բնակեցին հիւսիսի՝ Կովկասեան լեռներուն ուղղութիւնը: Երկար ու տափանքի ճամբորդութիւններէ, լեռներ ու դաշտեր, գետեր, գիւղեր ու քաղաքներ, անասման տարածութիւններ կտրելէ, Կովկասեան լեռնաշղթան ձեռքբերելէ եւ այնուհետեւ իրիմէն ու Արքերմանէն անցնելէ ետք գաղթականները հասան այդ ժամանակ Հուսեպարիոյ ենթակայ Մոլտավիոյ իշխանութեան սահմանները, ու իրրեւ ապաստի շրջան, Սուշաւա գետի աջ

Սուշաւայի հայոց Չամբայի վանքը

արեւմտեան ափին գտնուող Սուշաւա բնակավայրին մէջ բնակութիւն հաստատեցին:

Սուշաւա այդ ժամանակ փոքր բնակավայր էր եւ տեղացիները ցորեն ու այլ հացահատիկներ մշակելով ու անասուններ բուծանելով կ'ապրէին: Բայց երբ Մոլտավիա անկախ իշխանութեան վերածուեցաւ, Սուշաւա անոր մայրաքաղաքը դարձաւ եւ արագօրէն բարգաւաճեցաւ: Այնուհետեւ Հայաստանէն գաղթականական իրերայաջորդ ալիքներու բերումով Սուշաւայի գաղթօճախը ստեղծուեցաւ, կազմաւորուեցան հայկական թաղամասեր, կառուցուեցան եկեղեցիներ ու վանքեր: Հայեր հաստատուեցան նաեւ Մոլտավիոյ տարբեր քաղաքներու ու գիւղերու մէջ:

Փրունգուլեաններուն բուն ազգանունը Մանուկեան եղած է. անոնք այդ անունով ճանչցուած են Անիի գաղթելէն ետք, հաւանաբար իրենց Մանուկ նախնիներ անունով: Սակայն ուսումնական միջավայրի մէջ ապրելով՝ անոնք ազգանունը ուսումնասիրելի թարգմանուելով եղաւ Փրունգուլ, որ մանուկ կը նշանակէ: Անոնք ազգանունը հայկական յիշատակարաններու մէջ գանալու անուններով արձանագրուած է: Փրունգուլեան, Փրունգուլ, Փունգուլ, Փրանգուլ, Պրունգուլ եւ այլն:

Տոհմական ւաճառութիւնը կ'ըսէ, որ Փրունգուլեաններուն նախահայրը սկիզբը պարզ բանուոր մը եղած է, որ յետոյ եզնավաճառութեամբ գրադելով՝ մեծ հարստութիւն ղիգած է: Անոր սերունդները պայքանական գործը՝ եզնավաճառութիւնը շարունակելով՝ բազմապատկեցին իրենց հարստութիւնը եւ հեղինակաւոր ընտանիք դարձան:

ՍՈՒՉԱՎԵՍԻ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ԳԵՐԴԱՍԱՆՆԵՐԸ

Փրունգուլեանները մեծ մասամբ Սուշաւայի մէջ կեդրոնացած՝ քաղաքին հայ ամէնէն մեծ գերդաստաններէն դարձան: Հետզհետէ ճիւղաւորուելով՝ անոնք իրարու մօտիկ բնա-

ՓՐՈՒՆԳՈՒԼԵԱՆՆԵՐՈՒ ԳԵՐԴԱՍԱՆԸ. ԱՆԻԷՆ՝ ՍՈՒՉԱՎԱ ԱՄՏՐԻԱԿԱՆ ԱԶՆՈՒԱԿԱՆՆԵՐ ԵՒ ԸՈՂԱՏԵՐԸ

կարաններ կառուցեցին եւ համախումբ կեդրոնացան մէկ թաղամասի մէջ: Հետագային անոնք անունով կոչուեցաւ Փրունգուլ փողոցը (Prunkul strasse): Անոնք բնակարանները, ընդարձակ, լաւապէս կահաւորուած եւ գորգերով ծածկուած սենեակներով, բարձր, սուր եւ սեպ տանիքներով, պարտէզներով շրջապատուած եւ պարսպապատ էին, ուր անոնք կ'ապրէին իրենց հայկական աւանդական ընտանեկան կենսաքը:

Փրունգուլեանները եւ ընդհանուր առմամբ հայ միւս գերդաստանները քաղաքին հիւսիսային եւ հիւսիս-արեւելեան գետափնեայ գոտիին մէջ կեդրոնացած էին, իսկ աւելի հարաւ եւ արեւմուտք տարածուած էին ուսմէներու, գերմանացիներու եւ հրեաներու թաղամասերը: Սուշաւայի անմիջական հարաւոր կը գտնուէր Արենի հայաբնակ գիւղը, որ քաղաքին բաժնուած էր համանուն Արենի գետակով: Հետագային Արենի քաղաքի սահմաններուն մէջ առնուեցաւ:

Սերունդէ սերունդ եզնավաճառներ ըլլալով՝ Փրունգուլեանները ընդարձակ ախոռներ եւ արօտավայրեր ունէին քաղաքէն դուրս եւ մեծածախ եզներ կը բուծակէին, որոնք յետոյ կարաւաններով վիեննա փոխադրելով կը ծախէին: Անոնք նաեւ եզան կաշին կարմրեցնելով մորթ կը պատրաստէին, որ փնտուած էր շուկայի վրայ՝ միսէն՝ երչիկ, իսկ ճարպէն՝ ճրպ կը օճախ կը պատրաստէին. ունէին նաեւ կովեր եւ կաթէն պանիր եւ մածուկ կը պատրաստէին:

Սուշաւա, որ 1401ին առանձին թեմ դարձած էր, հայաշատ քաղաքի վերածուած էր: 1551ի տուեայներով, քաղաքը ունէր հազար տուն հայ բնակիչ, 1608ին՝ մօտաւորապէս չորս հարիւր տուն, իսկ 1693ի տուեաններով՝ քսան հազար տեղացի եւ երեք հազար հայ բնակիչ: Ժամանակի ընթացքին հոն կառուցուած էին վանատուն-առաջնորդարան, Հաճկատարի եւ Զամբայի վանքերը, Կուսանց վանք, Ս. Խաչ, Ս. Սիմէոն եւ Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիները: Փրունգուլեաններու կողքին անուանի էին նաեւ Գարրիները (որոնք նոյնպէս ազնուականներ էին), Կրչիները, Պոթուշները, Կոյսաները, Տօնաւազները, Զուռղերը եւ այլ գերդաստաններ:

Մոլտավիոյ իշխանութիւնը, օսմանցի ներխուժողներուն դէմ երկար պայքարէ ետք, ԺՁ դարուն հարկադրաբար ընդունեց սուլթանին գերիշխանութիւնը, սակայն պահեց իր ներքին ինքնիշխան գոյակիտեանը: Սուշաւայի հայոց իրաւունքները պահպանուեցան, իսկ Փրունգուլեան տոհմի ներկայացուցիչները մեծ հեղինակութիւն կը վայելէին մոլտավիոյ իշխանութիւններուն մօտ: Սակայն հետագային, քաղաքական վերիվայրումներու ու պատերազմներու բերումով Սուշաւայի հայոց վիճակը ծանրացաւ, եղան հալածանքներ, եւ շատեր գաղթեցին դէպի Թրանսիլվանիա:

ԳՐԻԳՈՐ ՖՈՆ ՓՐՈՒՆԳՈՒԼ՝ ԱՄՏՐԻԱԿԱՆ ԱԶՆՈՒԱԿԱՆ

Մոլտավիոյ Կոստանդին Ռաքովից իշխան 10 Նոյեմբեր 1756ի հրամանագրով Սուշաւայի հայոց աւագ (ստարոստ) կամ քաղաքապետ նշանակեց Գրիգոր Փրունգուլը, որուն ամբողջական իրաւաստութիւն տրուեցաւ ինձամբ տաճարէն հայ հասարակութեան բոլոր կարիքներուն, իրենց մէջ տեղի ունեցած վէճերը քննելու, դատաստան կատարելու եւ դաշինքներ հաստատելու, եւ բոլորը պէտք է հնազանդելի անոր:

Գրիգոր Փրունգուլի քաղաքական դերակատարութիւնը շեշտուեցաւ յատկապէս աւստրիական գրաւման ժամանակ: Արդարեւ, Աւստրիա, ռազմագիտական նկատառումներով, անհրաժեշտ էր նկատուէր Քարփաթեան լեռնաշղթային հիւսիս-արեւելեան գոտին եւ յարակից դաշտային երկրամասը, որոնք կ'ընդգրկէին հիւսիսային Մոլտավիան եւ կալուածները հարաւ-արեւելքը, գրաւել օսմանցիներին, այդպէսով կալիցիոյ եւ Թրանսիլվանիոյ թիկունքը ապահովելու եւ անոնք միջեւ հաղորդակցութեան կապը պահպանելու նպատակով:

Մարիա Թերեզա կայսրուհի եւ գաւազը՝ փոխարքայ Իոսէֆ Բ., օգտուելով ուս-թրքական պատերազմէն, 1774-1775ին օսմանցիներէն գրաւեցին այդ շրջանները: Աւստրիացիք իրենց գրաւած երկրամասը կոչեցին Պուլտիւնա (որ կ'ընդգրկէ ներկայ Թուրքիոյ եւ Ուքրաինոյ միջեւ տարածուող գոտին): Չեռնովից

(ներկայ Ուքրաինոյ մէջ) նոր գրաւուած երկրամասին մայրաքաղաքը հռչակուեցաւ:

Աւստրիական գրաւման ժամանակ Սուշաւայի քաղաքապետ եւ դատաւոր Գրիգոր Փրունգուլ ծառայութիւններ մատուցեց աւստրիացիներուն եւ ամբողջ ուժով զօրավիգ կանգնեցաւ անոնց. զօրավար կոմս (Ֆրայհէր) Կապրիէլ ֆոն Սրէլէնի հրամանատարութեան տակ աւստրիական բանակը մտաւ Սուշաւա եւ շրջանները, երբ շատեր արդէն հեռացած էին հոնկէ, ուս-թրքական պատերազմին բերումով: Երբ զօրավար Կապրիէլ ֆոն Սրէլէնի Սուշաւա մտաւ, հոն գտաւ 58 հայ, երկու քահանայ եւ մէկ սարկաւազ:

Մարիա Թերեզա կայսրուհի, իրրեւ գնահատանք Գրիգոր Փրունգուլի մատուցած ծառայութիւններուն, հաստատեց Փրունգուլեան ընտանիքին ազնուականութիւնը եւ Աւստրիական կայսրութեան ժառանգական ազնուականի իրաւունքը շնորհեց Փրունգուլեան տան ներկայացուցիչներուն:

Աւստրիական ազնուականի տիտղոս ստանալէ ետք Փրունգուլեաններ իրենց անուան կցեցին ազնուականութիւն խորհրդանշող ֆոն նախադաս մասնիկը:

Գրիգոր ֆոն Փրունգուլ սերտ գործակցութիւն հաստատեց զօրավար կոմս Սրէլէնի հետ: Զօրավարը, որուն ընտանիքը աւստրիական բարձր ազնուական դասակարգին կը պատկանէր, Փրունգուլեաններուն բարեկամը դարձաւ:

Զօրավար Սրէլէնի հայերուն դիրուժութիւն տալու նպատակով կարգադրեց, որ եզնավաճառները չնչին տուրք եւ մաքր վճարելով Մոլտավիայէն եզներու ներածման համար, եւ Փրունգուլեանները, որոնք եզնավաճառութեան մեծ շահեր կ'ապահովէին, մեծապէս օգտուեցան: Զօրավարը նաեւ զինի վրայ դրուած մաքր շնորհ՝ այդպէսով օգտակար ըլլալու համար զինի առեւտրով զբաղող հայերուն:

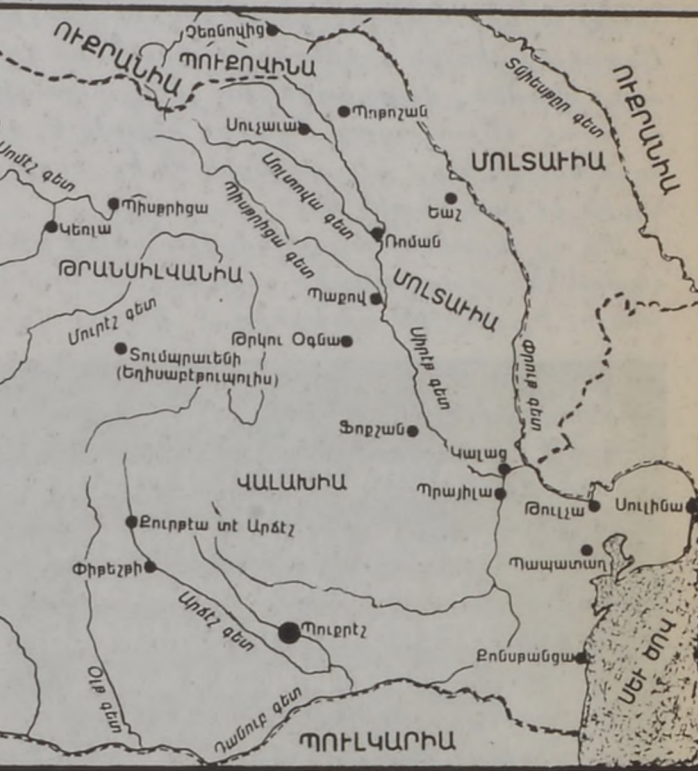
Աւստրիոյ կեդրոնական կառավարութիւնը, իր կարգին, Պուլտիւնայի ազգաբնակչան հաւաքականութիւններուն միջեւ հաւասարակշռութիւն ստեղծելու նպատակով եւ հակակշռելու համար մեծամասնութիւն կազմող մոլտավիացիները (ուսմէներ) եւ ուսմէներ (ուքրաինացիներ) իրաւաստութիւններ տուաւ շրջանի հայութեան եւ ամէնէն ազդեցիկ ընտանիքներէն նկատուող Փրունգուլեաններուն եւ Գարրիներուն:

Իրրեւ Պուլտիւնայի կառավարիչ, 1778ին զօրավար Սրէլէնի ջաջորդեց զօրավար կոմս Քարլ ֆոն Էնցերպլէր, որ իր կարգին Փրունգուլեաններուն բարեկամը դարձաւ եւ հովանաւորեց հայերը: Անոր կառավարչութեան տարիներուն (1778-1786) բաւական ստուարացաւ Սուշաւայի եւ ընդհանուր առմամբ Պուլտիւնայի հայութեան թիւը:

ԱԶՆՈՒԱԿԱՆՆԵՐ ԵՒ ՄԵԾ ՀՈՂԱՏԵՐԸ

Գրիգոր ֆոն Փրունգուլ երեք մանչ գաւազ ունէր՝ Յարութիւն, Ղուկաս եւ Խաչերես, որոնք կարեւոր դերակատարութիւն ունէին Պուլտիւնայի քաղաքական եւ տնտեսական կենսաքին մէջ. անոնք նաեւ սերտ կապեր հաստատեցին Հապսպուրկներու արքունիքին հետ: Իոսէֆ Բ. կայսր, որ ծանօթ էր Փրունգուլեան եղբայրներուն ներկայացուցած ուժին, 1790ին հաստատեց անոնց ազնուականութիւնը:

Իոսէֆ Բ. մահացաւ նոյն տարին՝ 1790ին, եւ անոր եղբայրն ու յաջորդը՝ Լէոփոլտ Բ. կայսր շարունակեց Փրունգուլեաններուն հետ բարեկամութիւնը: Աւստրիական կայսրութեան սահմաններէն ներս գործունէութեան լայն ասպարէզ գտնելով՝ Փրունգուլեաններ ընդարձակեցին առեւտրական իրենց գործունէութիւնը, յատկապէս՝ ձիերու եւ եզներու առեւտրը, նոր արօտավայրեր ձեռք ձգեցին եւ նուաճեցին նաեւ Սիլեզիոյ ու Զիպլնպուրկի շուկաները: Անոնք նաեւ նորանոր կալուածներ եւ ամբողջ գիւղեր ձեռք ձգեցին Պուլտիւնայի տարբեր շրջաններու մէջ. անոնք սեփականութիւնը դարձան Լիթենի, Ստեթերոյի, Բրայնշտի, Տոլովա, Կորցելի եւ Մազանեաշտի ուսմէնաբնակ եւ ուսմէնաբնակ գիւղեր (միայն Լիթենի եւ Բրայնշտի գիւղերուն մէջ քանի մը հայ

ընտանիքներ կը բնակէին): Անոնք ունէին նաեւ այլ կալուածներ, ազարակներ ու արօտավայրեր:

Փրունգուլեան գերդաստանէն Անտոն կառավարութեան կապալով ձեռք ձգեց Սուշաւայէն քիչ մը հեռու, դէպի արեւմուտք, Զամբա վանքին դիմաց, ընդարձակ ձորի մը մէջ գտնուող Եկէյա մեծ եւ բարեբեր գիւղը, ուր քանի մը հայ ընտանիքներ կը բնակէին: Եկէյա բաւական ժամանակ Անտոն ֆոն Փրունգուլի ընտանիքին ձեռքը մնաց, բայց հետագային Արթիտովիչները գնեցին ամբողջ գիւղը:

Փրունգուլեաններ իրենց սեփականութիւնը կազմող գիւղերու եւ ազարակներու բնակիչներուն կու տալին սերմնացու եւ լծկան եզներ, որպէսզի մշակեն հողը, վարեն, ցանեն, հնձեն ու կամենն. յետոյ անոնք բերքին մեծ մասը Փրունգուլեաններուն կու տալին: Անոնք նաեւ իրենց տէրերուն անասունները կ'արածէին: Ընդհանուր առմամբ ձեռքէն եւ ուսմէն այդ գիւղացիները թշուառ պայմաններու տակ կ'ապրէին եւ գրեթէ բոլորն ալ անգրագէտ էին:

Աւստրիական կառավարութեան թոյլտուութեան օգտուելով՝ Փրունգուլեաններ մեծ աշխատանք սկսան տանիլ իրենց սեփականութիւնը կազմող գիւղերուն մէջ հայ գաղթական ընտանիքներ բերելու ու բնակեցնելու համար: Հայ քաղաքական քանի մը գործիչներ համաձայն էին Օսմանեան կայսրութեան սահմաններէն հայ գաղթականներ բերելու եւ Պուլտիւնայի մէջ վերանաբնակեցնելու այս ծրագրին եւ կառավարութեան զօրակցութիւնն ալ ապահոված էին, որ սակայն չիրականացաւ (նշենք, որ այս ուղղութեամբ աւստրիական կառավարութիւնը գաղտնի պատուիրակ ալ ուղարկած էր Պոլիս՝ հայերու գաղթը կազմակերպելու, բայց օսմանեան կառավարութեան բողոքին վրայ հաժարած էր):

Սուշաւայի բարգաւաճման պայմաններուն տակ տարբեր վայրերէ եւ յատկապէս Թրանսիլվանիայէն հայեր գացին եւ հոն բնակութիւն հաստատեցին. այսպէս, 1778ին հոն վախճան փայտաչէն բնակարաններ կառուցուեցան եւ հայութեան թիւը հասաւ 118 ընտանիքի, 1802ին գաղութին թիւը հասաւ 205 ընտանիքի՝ 965 հոգիով, 1820ին՝ 200 ընտանիքի, 1825ին՝ 250 ընտանիքի, 1857ին՝ 530 ընտանիքի եւ յետոյ իջաւ 300 ընտանիքի՝ 1200 հոգիով:

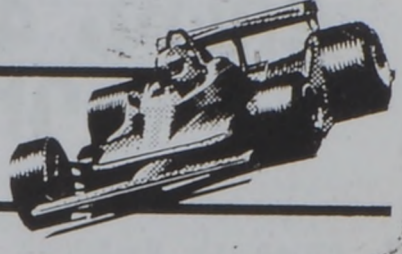
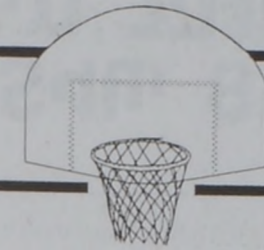
Յարութիւն, Ղուկաս եւ Խաչերես եղբայրներու կողքին, ԺՁ. դարուն սկիզբը հեղինակաւոր դէմք դարձաւ Վարդերես ֆոն Փրունգուլ, որ իր կարգին աւստրիական ազնուականի կոչում ստացաւ: Ան ընդարձակ կալուածներ ձեռք ձգեց եւ մեծ հողատէր դարձաւ տարբարութիւններու մէջ նա յիշուած է իրրեւ «յաւիտենական գեղով իշխան»:

Լէոփոլտ Բ. յաջորդին՝ Ֆրանց Բ. կայսր օրով (1792-1835) Նափոլէոնի ֆրանսական բանակը ներխուժեց Աւստրիա, որ ծանր պարտութիւն կրեց եւ զրկուեցաւ իր տիրապետած շատ մը երկիրներէն, ինչպէս նաեւ հրաժարեցաւ Գերմանիոյ վրայ ունեցած ազդեցութեանէն. 1806ին ջնջուեցաւ Հռոմէական Սրբազան կայսրութիւնը: Նափոլէոնի պարտութեանէն ետք, Վիեննայի ընկերներ (1814-1815) որոշումով Աւստրիա վերատիրացաւ իր կորսնցուցած հողերուն: Հապսպուրկներու արքունիքը վերահաստատեց Փրունգուլեաններուն իրաւունքները, որոնք Գարրի ընտանիքի կողքին, կը մնային կայսրութեան արեւելեան ծայրամասին՝ Պուլտիւնայի գլխաւոր ազնուական տունները:

Մ Ա Ր Զ Ա Կ Ա Ն

ԱՇԽԱՐՀ

ԼԻՔԱՆԱՆԻ ՖՈՒԹՊՈՒԼԻ Բ. ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՐՁԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱԳԻՐԸ

Լիքանանի ֆուտպոլի ֆետերասիոնը շաբաթակազմին իր գումարած ժողովին հրապարակեց Ա. Բ. դասակարգերուն դարձի մրցումներուն ամբողջական յայտագիրը, որոնք կը սկսին այս շաբաթվանից:

Բ. Ս. Ը. Ս. ի ֆուտպոլի մերկայացուցչական խումբը, դարձի իր առաջին մրցումը պիտի կատարէ Խիարայի մէջ, ուր ժամաւ Ապտուլ Նասր դաշտին վրայ Կիրակի, 9 Փետրուարին հիւրը պիտի ըլլայ Հորիէ Մաժտալ Այնճարի:

Դարձի իր 11 մրցումներուն, Բ. Ս. Ը. Ս. իր հինգ մրցումը պիտի կատարէ Պուրճ Համուտի Զաղաքապետարանի դաշտին վրայ, երկուքը՝ Թրիփոլի մէջ, մէկը՝ Պէյրուտի Զաղաքապետարանի դաշտին վրայ, իսկ մէկը՝ ժուճիէի Զաղաքապետարանի դաշտին վրայ: Ստորեւ՝ դարձի մրցումներուն ամբողջական յայտագիրը.

ԹՈՒՄ	ՄՐՑՈՒՄ	ԱՐԴԻՒՆԸ	ԺԱՄ	ԴԱՇՏ	
● 14ԲԳ ՀԱՆԳՐՈՒՄ ԹՈՒՄ	Նորքաթ, 7 Փետրուար Շաբաթ, 8 Փետրուար Կիրակի, 9 Փետրուար Կիրակի, 9 Փետրուար Կիրակի, 9 Փետրուար Կիրակի, 9 Փետրուար	Իժթիմահի - Շապապ Թրիփոլի Նահտա - Ռասիճկ Հորիէ - Բ. Ս. Ը. Ս. Ահլի Սայտա - Բ. Ս. Ը. Ս. Իսլահ - Մահապպա Թ. Նապաթիէ - Ռ. Ուալ Ատապ	---	2:30ից 2:30ից 2:30ից 2:30ից 2:30ից 2:30ից	Թրիփոլի Պ. Համուտ Խիարա Սուր Իսլահ Նապաթիէ
● 15ԲԳ ՀԱՆԳՐՈՒՄ ԹՈՒՄ	Նորքաթ, 14 Փետրուար Շաբաթ, 15 Փետրուար Կիրակի, 16 Փետրուար Կիրակի, 16 Փետրուար Կիրակի, 16 Փետրուար Կիրակի, 16 Փետրուար	Իժթիմահի - Ռ. Ուալ Ատապ Բ. Ս. Ը. Ս. - Մահապպա Բ. Ս. Ը. Ս. - Ահլի Սայտա Նահտա - Իսլահ Թատ. Նապաթիէ - Ռասիճկ Շապ. Թրիփոլի - Հորիէ	---	2:30ից 2:30ից 2:30ից 2:30ից 2:30ից 2:30ից	Թրիփոլի Պ. Համուտ Պ. Համուտ Խիարա Նապաթիէ Թրիփոլի
● 16ԲԳ ՀԱՆԳՐՈՒՄ ԹՈՒՄ	Նորքաթ, 21 Փետրուար Շաբաթ, 22 Փետրուար Կիրակի, 23 Փետրուար Կիրակի, 23 Փետրուար Կիրակի, 23 Փետրուար Կիրակի, 23 Փետրուար	Իսլահ - Թատ. Նապաթիէ Իժթիմահի - Ռասիճկ Մահապպա - Բ. Ս. Ը. Ս. Բ. Ս. Ը. Ս. - Նահտա Հորիէ - Ռիատա Ուալ Ատապ Ահլի Սայտա - Շապ. Թրիփոլի	---	2:45ից 2:45ից 2:45ից 2:45ից 2:45ից 2:45ից	Իսլահ Թրիփոլի Թրիփոլի Պ. Համուտ Խիարա Սուր
● 17ԲԳ ՀԱՆԳՐՈՒՄ ԹՈՒՄ	Շաբաթ, 1 Մարտ Շաբաթ, 1 Մարտ Շաբաթ, 1 Մարտ Կիրակի, 2 Մարտ Կիրակի, 2 Մարտ Կիրակի, 2 Մարտ	Հորիէ - Ռասիճկ Ահլի Սայտա - Ռի. Ուալ Ատապ Մահապպա - Շապ. Թրիփոլի Նահտա - Բ. Ս. Ը. Ս. Բ. Ս. Ը. Ս. - Թատ. Նապաթիէ Իսլահ - Իժթիմահի	---	2:45ից 2:45ից 2:45ից 2:45ից 2:45ից 2:45ից	Խիարա Սուր Թրիփոլի Խիարա Պ. Համուտ Իսլահ
● 18ԲԳ ՀԱՆԳՐՈՒՄ ԹՈՒՄ	Նորքաթ, 7 Մարտ Շաբաթ, 8 Մարտ Շաբաթ, 8 Մարտ Կիրակի, 9 Մարտ Կիրակի, 9 Մարտ Կիրակի, 9 Մարտ	Ռասիճկ - Ահլի Սայտա Մահապպա - Ռ. Ուալ Ատապ Բ. Ս. Ը. Ս. - Իժթիմահի Բ. Ս. Ը. Ս. - Թատ. Նապաթիէ Իսլահ - Հորիէ Նահտա - Շապ. Թրիփոլի	---	3:00ից 3:00ից 3:00ից 3:00ից 3:00ից 3:00ից	Պ. Համուտ Թրիփոլի Պ. Համուտ Պ. Համուտ Իսլահ Խիարա
● 19ԲԳ ՀԱՆԳՐՈՒՄ ԹՈՒՄ	Շաբաթ, 15 Մարտ Շաբաթ, 15 Մարտ Կիրակի, 16 Մարտ Կիրակի, 16 Մարտ Կիրակի, 16 Մարտ Կիրակի, 16 Մարտ	Ահլի Սայտա - Իսլահ Ռիատա Ուալ Ատապ - Նահտա Բ. Ս. Ը. Ս. - Իժթիմահի Հորիէ - Բ. Ս. Ը. Ս. Ռասիճկ - Մահապպա Շապ. Թրիփոլի - Թ. Նապաթիէ	---	3:00ից 3:00ից 3:00ից 3:00ից 3:00ից 3:00ից	Սուր Թրիփոլի Պ. Համուտ Խիարա Ժուճիէ Թրիփոլի
● 20ԲԳ ՀԱՆԳՐՈՒՄ ԹՈՒՄ	Նորքաթ, 21 Մարտ Շաբաթ, 22 Մարտ Շաբաթ, 22 Մարտ Կիրակի, 23 Մարտ Կիրակի, 23 Մարտ Կիրակի, 23 Մարտ	Մահապպա - Իժթիմահի Ռիատա Ուալ Ատապ - Բ. Ս. Ը. Ս. Ռասիճկ - Իսլահ Շապ. Թրիփոլի - Բ. Ս. Ը. Ս. Ահլի Սայտա - Թ. Նապաթիէ Հորիէ - Նահտա	---	3:00ից 3:00ից 3:00ից 3:00ից 3:00ից 3:00ից	Թրիփոլի Թրիփոլի Պ. Համուտ Ժուճիէ Սուր Խիարա
● 21ԲԳ ՀԱՆԳՐՈՒՄ ԹՈՒՄ	Նորքաթ, 28 Մարտ Նորքաթ, 28 Մարտ Շաբաթ, 29 Մարտ Կիրակի, 30 Մարտ Կիրակի, 30 Մարտ Կիրակի, 30 Մարտ	Իսլահ - Շապ. Թրիփոլի Իժթիմահի - Ահլի Սայտա Ռ. Ուալ Ատապ - Բ. Ս. Ը. Ս. Ռասիճկ - Բ. Ս. Ը. Ս. Թատ. Նապաթիէ - Հորիէ Մահապպա - Նահտա	---	3:00ից 3:00ից 3:00ից 4:00ից 4:00ից 4:00ից	Իսլահ Թրիփոլի Թրիփոլի Ժուճիէ Նապաթիէ Թրիփոլի
● 22ԲԳ ՀԱՆԳՐՈՒՄ ԹՈՒՄ	Նորքաթ, 4 Ապրիլ Կիրակի, 6 Ապրիլ Կիրակի, 6 Ապրիլ Կիրակի, 6 Ապրիլ Կիրակի, 6 Ապրիլ Կիրակի, 6 Ապրիլ	Շ. Թրիփոլի - Ռ. Ուալ Ատապ Ռասիճկ - Բ. Ս. Ը. Ս. Իսլահ - Բ. Ս. Ը. Ս. Իժթիմահի - Հորիէ Նահտա - Թատ. Նապաթիէ Ահլի Սայտա - Մահապպա	---	4:00ից 4:00ից 4:00ից 4:00ից 4:00ից 4:00ից	Թրիփոլի Պ. Համուտ Իսլահ Թրիփոլի Խիարա Սուր
● 23ԲԳ ՀԱՆԳՐՈՒՄ ԹՈՒՄ	Նորքաթ, 11 Ապրիլ Շաբաթ, 12 Ապրիլ Շաբաթ, 12 Ապրիլ Կիրակի, 13 Ապրիլ Կիրակի, 13 Ապրիլ Կիրակի, 13 Ապրիլ	Ռիատա Ուալ Ատապ - Ռասիճկ Իժթիմահի - Թատ. Նապաթիէ Ահլի Սայտա - Նահտա Բ. Ս. Ը. Ս. - Իսլահ Շապ. Թրիփոլի - Բ. Ս. Ը. Ս. Հորիէ - Մահապպա	---	4:00ից 4:00ից 4:00ից 4:00ից 4:00ից 4:00ից	Թրիփոլի Թրիփոլի Սուր Պ. Համուտ Թրիփոլի Խիարա
● 24ԲԳ ՀԱՆԳՐՈՒՄ ԹՈՒՄ	Նորքաթ, 17 Ապրիլ Նորքաթ, 18 Ապրիլ Շաբաթ, 19 Ապրիլ Կիրակի, 20 Ապրիլ Կիրակի, 20 Ապրիլ Կիրակի, 20 Ապրիլ	Շապ. Թրիփոլի - Ռասիճկ Ռիատա Ուալ Ատապ - Իսլահ Իժթիմահի - Նահտա Բ. Ս. Ը. Ս. - Բ. Ս. Ը. Ս. Մահապպա - Թատ. Նապաթիէ Հորիէ - Ահլի Սայտա	---	4:00ից 4:00ից 4:00ից 4:00ից 4:00ից 4:00ից	Թրիփոլի Թրիփոլի Թրիփոլի Պէյրուտ Թրիփոլի Խիարա

ԼԻՔԱՆԱՆԻ ՖՈՒԹՊՈՒԼԻ ՖԵՏԵՐԱՍԻՈՆԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

Լիքանանի ֆուտպոլի ֆետերասիոնը, շաբաթակազմին իր գումարած ժողովին, վաւերացնելէ ետք անցեալ շաբաթակազմին տեղի ունեցած Լիքանանի ֆուտպոլի բաժակի մրցաշարին 1-32րդ հանգրուանի մրցումներուն արդիւնքները, տուաւ հետեւեալ որոշումները.

- 1- Ֆետերասիոնը ներում չնորհեց այն մարզիկներուն եւ պատասխանատուներուն, որոնք 22 Սեպտեմբեր 2002էն առաջ տարբեր տեսակի պատճառներով կախակաշուած էին:
- 2- Իրաւարարներ՝ Թալէպ Ռամատան եւ Սուլթան Թալէպ Երկուքան համար կախակաշուեցան՝ իրենց կատարած սխալներուն պատճառով: Անոնց կախակաշուածը կը սկսի 25 Յունւար 2003էն սկսեալ:

3.- Սալամի մարզիկներէն՝ Ժատ Սուաուա մէկ ամիսով կը կախակաշուի, մրցակից կազմին համակիրներուն հանդէպ իր ցուցաբերած ոչ մարզական կեցուածքին համար:

4.- Ա. դասակարգի ախոյեանութեան դարձի առաջին հանգրուանի մրցումները, որոնք տեղի կ'ունենան այս շաբաթակազմին պիտի կատարուին հետեւեալ յայտագիրին հիմամբ.
ՇԱԲԱԹ, 8 ՓԵՏՐՈՒՄ ԺԱՄ ԴԱՇՏ Արա Ալէյ - Ախտ 2:30ից Մ. Աւան Անասր - Սաֆն 4:45ից Պէյրուտ
ԿԻՐԱԿԻ, 9 ՓԵՏՐՈՒՄ Սաժէս - Պըրճ 2:30ից Ժուճիէ Մապարա - Օլիմպիք 2:30ից Պ. Հ. Նըժմէ - Սալամ 2:30ից Մ. Աւան Շ. Սահէլ - Թ. Սուր 4:45ից Պէյրուտ

էն. Պի. էջ.

ՆԻԻ ՕՐԼԻՆԶ - ՊՈՍԹԸՆ ՍԵԼԹԻՔՍ 103-96

էն. Պի. էջի երէկուան մրցումներուն, Ատլանտեան հոտիի (Արեւելեան շրջան) երկրորդ դիրքը գրաւող Պոսթըն Սելթիքս կրեց եղանակի իր 22րդ պարտութիւնը, երբ Նիւ Օրլինզի դաշտին վրայ կրեց 103-96 արդիւնքով պարտութիւն մը:

Տալաս Մալլորիքս - Եուրթա ձեյ 92-90
Ֆետիք Սանյ - Շիքալօ Պուլ 115-111
Կուլտըն Սթէյթ Ուորիքս - Մեմֆիս Կրիպլի 101-91

Մէճիք Լու Անճելլու Լէյքըր - Ինտիանա Փէյքըր
Լու Անճելլու Քլիփըր - Նիւ Եորք Նիքս
Թորոնթօ Ռեյնօրթ - Միլուոքի Պաքս
Հիւսթըն Ռոքէթս - Միլուոքս Վուլվ
Սաքրամենթօ Քլիփըր - Տալաս Մալլորիքս
Շիքալօ Պուլ - Տեննիսի Նալթթ

Ստորեւ՝ այսօրուան մրցումներուն յայտագիրը.
Քլիվլենտ Բաւալիք - Ուաշինկթըն Ուիլքոքս - Թրէյլ Պլէյքըր - Օրլանտօ

ԹԵԿՆԱԾՈՒ ԱՐԱՄ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ...

Շարունակուած Ա. էջէն
դժուար տարիները եւ յառաջիկայի արձանագրուած է տնտեսական մարզէն ներս:

Մեղրի բնակչութեան հետ հանդիպման ընթացքին նախագահ Քոչարեան յայտնեց, որ հակառակ անոր որ շրջանը տնտեսական զարգացում ունեցած է յատկապէս հանքային արդիւնաբերութեան մարզին, այսօրուանը անոնք, որոնք կը շահարկեն Մեղրի փոխանակման հարցը, անմիջականօրէն մեծ հարուած կը հասցնեն այս շրջանին մէջ նոր ներդրումներու կատարման: Խօսք առաւ նաեւ Զ. Գ. Գեորգիան Մարմինի անդամ Գագիկ Գեորգեան, որ դիտել տուաւ, որ Մեղրիի Գագիկ Գեորգեանի փոխանակման շահարկումը մեծ վնաս հասցուցած է ոչ միայն Մեղրի բնակչներուն բարոյագրութեան վիճակին, այլ նաեւ շրջանի տնտեսական բարգաւաճման:

Կապանի մէջ կայացած հանդիպումին ընթացքին նախագահ Քոչարեան, անդրադառնալով Լեռնային Ղարաբաղի տագնապին բանակցութիւններուն Ղարաբաղի մասնակցութեան նշեց. «Մինչեւ զարաբաղեան կողմին բանակցութիւններուն մասնակցելը, Հայաստանի կողմէ առաջարկուող բանաձեւը հետեւեալն է՝ Հայաստան կը համաձայնի այն բոլոր որոշումներուն, որոնց համաձայն կ'ըլլան Լեռնային Ղարաբաղը եւ Ազրպէյճանը»:

ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ ԸԱՅ ՄԻՋԱԴԱՐԵԱՆ ...

Շարունակուած 3րդ էջէն
յատուկ կերպով անդրադարձաւ մասնաւորաբար Պետրոս Գետադարձ եւ Ներսէս Շնորհալի կաթողիկոսներուն ժամանակաշրջաններուն այն շարականագիրներուն, որոնք հայ հոգեւոր երաժշտութիւնը պարզացուցին իրենց ստեղծագործութիւններով:
Դասախօսութենէն ետք Աննա Արեւշատեան պատասխանեց ներկայերու հարցումներուն: Իր տեսակին մէջ եկակի դասախօսութեան մատուցման ընթացքին ի յայտ եկաւ Աննա Արեւշատեան երաժշտագէտը, գիտնականը եւ ներհին մտաւորականը:

ԳՐԱԴՈՒՄ
ՕՐ
Շ. Յ. Դ. ԱԱՐԴԱՐԱՊՈՍ ԿՈՍԻՏԷ 3 ՄԱՅԻՄ 2003

ԳՐԱԴՈՒՄ
ՕՐ
ԱՅԵՏԻ 25ԱՄԵԱԿ 2 ՄԱՅԻՄ 2003

ԿՈՒՉՈՒՄ
● FRIGO SERVICES հաստատութիւնը կարիքը ունի փորձառու թեքնիկներու օգնութիւններու եւ նորոգողներու: Դիմել՝ հեռ. 01-259923 եւ 03-344256:

ՇՆՈՐԸԱԿԱԼԻՔ
● Տիկն Արփի Առաքելեան եւ գաւակները Պաղտիկ, Արա, Շաք եւ Սեւակ, ինչպէս նաեւ Առաքելեան ընտանիք, շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց, որոնք անձամբ, ծաղկեպսակով եւ նուիրատուութեամբ մասնակցեց եղան իրենց ամուսնոյն, հոր եւ հարազատին՝ ԺԱՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆԻ մահուան սուգին:

ԳՐԱԴՈՒՄ
ՕՐ
ԱԶՏԱՍԱՐՏ ԿՈՍԻՏԷ 8 ՄԱՐՏ 2003 ՃԱԵԿԵՐՈՅԹ ՊԱՐԱԸԱՆԴԵՍ

ԳՐԱԴՈՒՄ
ՕՐ
29 ՄԱՐՏ 2003 Շ. Յ. Դ. «ՆԻԿՈԼ ԴՈՒՄԱՆ» ԿՈՍԻՏԷ

Ն Ա Ի Ա Ս Ա Ր Գ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ

ԱԶԳԻԱԿ

Ա. ՏԱՐԻ

ԹԻ 7

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2003

ԱՆՊԱՐՏԵԼԻՈՒԹԻՒՆԸ ԶԱՓԱՆԻ՞Շ Է

Խօսքը կը վերաբերի Հ.Մ.Ը.Մ.ի ֆուտպոլի խումբին, որ Բ. դասակարգի ախոյեանութեան երթի հանգրուանները ւարտեց առանց պարտութեան՝ արձանագրելով երկու հաւասարութիւն եւ ինը յաղթանակ: Բնական ակնկալութիւն է մանաւանդ համակիրին համար, որ այս ընթացքը շարունակուի մինչեւ ախոյեանութեան ւարտ, այսինքն՝ Հ.Մ.Ը.Մ. եղանակը ւարտէ առանց պարտութեան:

Սակայն, բնական այս մղումին զուգահեռ, կայ նաեւ ինքզինք պարտադրող հարցումը՝ «անպարտելիութիւնը չափանի՞շ է», որուն պատասխանը շատ կարեւոր է եւ պէտք է գայն ընկալել միայն ու միայն միութենական հասկացողութեամբ:

Եթէ պատասխանը կարճ - կտրուկ պիտի տանք, ապա անկա «ոչ» է: Բայց այդ «ոչ»ը ունի իր բացատրութիւնը անշուշտ, առանց որուն կը ստանայ լրիւ բացասական իմաստ, որ այս պարագային մեր փնտռածը չէ: Մեր ըսելիքը այն է, թէ «ոչ»ը պէտք է ընկալել միութենական հասկացողութեամբ (կը կրկնենք): Այսինքն՝ պէտք է ընդունիլ, որ Հ.Մ.Ը.Մ.ի համար անպարտելիութիւնը երբեք չափանիշ չէ, թէւ կ'ուզենք, որ դաշտերուն վրայ արդիւնքը ըլլայ յաղթութիւն: Սակայն հիմնականը, կենսականը դաշտէն դուրս, դաշտերէն անդին յաղթանակն է, ժողովրդային յաղթանակը, որ կը կերտուի միայն հոգիներուն մէջ: Եւ բարեբախտաբար Հ.Մ.Ը.Մ.ի համակիրներուն մեծ զանգուածը ըմբռնած է արդէն ատիկա, ինչ որ Հ.Մ.Ը.Մ.ի մեծագոյն յաջողութիւնն է: Շատ պատահած է, որ Հ.Մ.Ը.Մ. դաշտին վրայ պարտուի, բայց անոր համակիրները անտեսած են այդ պարագան (բնականաբար մարդկային բնազդով նեղուելով հանդերձ) եւ յաջորդին դաշտ գացած են միեւնոյն կորովով, միեւնոյն համոզումով ու միեւնոյն վճռականութեամբ: Եւ ասիկա յատուկ է Հ.Մ.Ը.Մ.ին, որուն գաղափարախօսութիւնը առաջնահերթ նպատակն է իր համակիրին համար, որմէ ետք միայն կու գան մրցումին արդիւնքը կամ այլ մանրամասնութիւններ:

Այս երեւոյթը յստախ ծիծաղի առարկայ կը դառնայ շատերու համար, յատկապէս մեր գաղափարական հիմքը եւ ժողովրդային լեւարանը չունեցողներուն համար, որոնք ամենայն մակերեսայնութեամբ կու տան վարդանանց պատերազմի բարոյական յաղթանակի օրինակը:

Բայց ի՞նչ փոյթ: Այդպէս մտածողները գաղափարապէս «վաքիում»ի մէջ են, հետեւաբար անոնց քնծիծաղները՝ անհասցէ: Եւ մենք անոնց կ'ըսենք հետեւեալը.

Այո՛, մեզի համար բարոյական յաղթանակը գերադաս է այլ յաղթանակներէ, որովհետեւ ատիկա մեր ժողովուրդին ազգային հարազատ նկարագիրը կը ցոլացնէ: Ասիկա կը նշանակէ ուրեմն, որ Հ.Մ.Ը.Մ. հարազատօրէն ազգային միութիւն կը մնայ ու պիտի շարունակէ այդպէս, նոյնիսկ եթէ այսօր աշխարհը կլանուած է համաշխարհայնացման խօլ ու վտանգաւոր յորձանուտին մէջ: Մենք պիտի յամառինք թիավարել այդ հոսանքին հակառակ ուղղութեամբ, գիտնալով հանդերձ, որ ատիկա այդքան ալ դիւրին ընթացք չէ: Բայց մինչեւ որ մեր նաւը ապահով հասցնենք նաւահանգիստ, պիտի թիավարենք այդ համոզումով, որուն համար անհրաժեշտ են միայն ու միայն բարոյական յաղթանակի տրամադրութիւններն ու համոզումը:

Ահա թէ ինչո՛ւ անպարտելիութիւնը չափանիշ չէ, թէւ ֆուտպոլի սոսկական հաճոյքին ու մարդու եսին շոյանքին «արդար» իրաւունքին համար պիտի փորձենք նաեւ յաղթական երթը շարունակել դաշտերուն վրայ, հրճուիլ յաղթանակներուն առթած հաճոյքով, որ սակայն չէ՛ ու չի՛ կրնար ըլլալ մեր գոյութեան իմաստը:

ԱՐԹԻԻՐ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ՝ ԿՌՓԱՄԱՐՏԻ ՏԻՏԱՆԸ

Գերմանահայ կռիւամարտիկ Արթիւր Գրիգորեան յաջորդաբար 17րդ անգամ ըլլալով պաշտպանեց թեթեւ կշիռքի աշխարհի ախոյեանի իր տիտղոսը

(Տեսնել էջ 8)

ملحق أرتاك

Հ.Մ.Ը.Մ. ՊԵՅՐՈՒԹ ԵՒՍ ՈՒՆԵՑԱԿ ՃԱՏՐԱԿԻ ԻՐ «ԴՊՐՈՑ»Ը

Փոքրերու եւ պատանիներու մօտ արթնցնելու եւ զարգացնելու համար մարզական սէրը, առողջ միտքը եւ վերլուծելու կարողութիւնը, Հ.Մ.Ը.Մ. միշտ հետամուտ եղած է ստեղծելու ամէն կարելիութիւն եւ դիրութիւն, եւ տրուած ըլլալով, որ ճատրակը այս բոլոր յատկութիւնները կը մէկտեղէ, Հ.Մ.Ը.Մ.ի մեծ ընտանիքին մէջ այս մարզախաղը սկսած է իր յատուկ դիրքը ունենալ:

Հ.Մ.Ը.Մ. Պէյրութի մասնաճիւղը դարձաւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի երկրորդ մասնաճիւղը Լիբանանի մէջ (առաջինը՝ Հ.Մ.Ը.Մ. Անթիլիաս), որ որդեգրեց ճատրակի մարզախաղը եւ կազմակերպեց ճատրակի դասընթացքներ, որոնք արդէն մեծ արձագանգ գտած են մարզասէր հասարակութեան մօտ:

Հ.Մ.Ը.Մ. Պէյրութի ճատրակի դասընթացքները տեղի կ'ունենան ամէն Ուրբաթ օրերը, երեկոյեան ժամը 7:00էն 8:30, Էշրեֆիէի «Ազատամարտ» ակումբի «Ժաք Չուխատարեան» սրահին մէջ:

Դասընթացքներուն կը հետեւին 20 պարման - պարմանուհիներ, մարզիչ ունենալով եղբ. Շահան Եահնիեանը:

Ճատրակի մարզիկները իրենց մասնակցութիւնը բերած են Հ.Մ.Ը.Մ.ի ԼԵՎԱՄի յանձնախումբին կազմակերպած մրցաշարքին եւ արձանագրած՝ հետեւեալ արդիւնքները.-

- 12 տարեկանէն վար, Ժիրօ Օգնայեան՝ առաջին
- 16 տարեկանէն վար, Յակոբ Թոսունեան՝ առաջին

Իսկ յատուկ գնահատանքի արժանացաւ 6 տարեկան Նարեկ Նաճարեան, որ մասնակցեցաւ 10 տարեկանէն վար մարզիկներու մրցաշարքին:

Նշենք նաեւ, որ 28 Դեկտեմբեր 2002ին, Լիբանանի ճատրակի ֆետերասիօնը կատարեց 2002ի մրցանակաբաշխումը: Հ.Մ.Ը.-Մ. Պէյրութի մասնաճիւղէն Մարիա Թոսունեան ստացաւ պրոնզ մետալ, Մայիս ամսուան մրցաշարքին գրաւելէ ետք Յրդ դիրքը:

ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆ ՊԱՐՏՈՒԵՑԱԿ ՏԸՇԻԷՆ

«Կոլտ Բոսթ»ի մէջ (Աւստրալիա) տեղի ունեցող թենիսի աղջկանց միջազգային մրցաշարքի աւարտականին, մրցաշարքին 2րդ դասուած մարզիկը, Ֆրանսացի Նաթալի Տըշի 6-3, 3-6 եւ 6-3 արդիւնքով պարտութեան մատնելէ ետք զուկցերիահայ Մարի Գայիանէ Միքայէլեանը, տիրացաւ տիտղոսին:

Եօթը տարի առաջ արհեստավարժ թենիսվումըն դարձած Տըշի, որ երրորդ անգամ ըլլալով աւարտական հանգրուան կը հասնէր, այսպիսով յաջողեցաւ շահիլ իր առաջին միջազգային տիտղոսը:

Երրորդ սեփին վիրաւորուելէ եւ ինամբի ենթարկուելէ ետք մրցումը շարունակած Միքայէլեան, իր մասնակցութիւնը պիտի բերէ Քանպերայի մէջ (Աւստրալիա) տեղի ունենալիք միջազգային մրցաշարքին, որ սկսաւ արդէն:

ԱՐԱՄ ՀԱՃԵԱՆ ՊԻՏԻ ՄԱՍՆԱԿՅԻ ՍՈԼԹ ԼԵՅՔ ՍԻԹԻԻ ՉՄԵՌՆԱՅԻՆ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆԻՆ

Փետրուարին, Սոլթ Լէյք Սիթիի (Մ. Ն.) մէջ տեղի ունենալիք Չմեռնային Ոլիմպիականի մրցումներուն մասնակցելու իրաւունք ստացաւ հայրենի դահուկարշաւ Արամ Հանեան, Ոլիմպիականի զտումի մրցումներուն լաւ արդիւնք արձանագրելէ ետք:

Այսպիսով, հինգի բարձրացաւ Հայաստանի մասնակցողներուն թիւը. երկու լեռնային դահուկարշաւներ, երկու պոպուլէտ եւ մէկ դահուկարշաւ:

«ԽԵՆԹ» ՖՈՒԹՊՈՒԼԸ ԵՒ ԱՆՈՐ «ԽԵՆԹ» ՀԱՄԱԿԻՐՆԵՐԸ...

Պատկերասփիռն էն ֆուտպոլ կը դիտենք: Յանկարծ կոլ մը եւ սենեակը վերածուած է փողոցի: Տրամաբանութիւնը վրիպած է: Բացազանչութիւններ, պողոտայ, ճիշդ:

Ընկեր մը, որ բաւական հեռու է ընդհանրապէս մարզաշխարհէն եւ մասնաւորապէս մարզախաղերու թագաւորէն, այդ օր «սխալմամբ» մեր մէջ կը գտնուէր: Մեր կիսախենթ վիճակին ի տես, տղան ապշահար, բան չէր ըսած մեզի, բայց հիմա որ հանդարտած էինք այլեւս ու վերագտած՝ մեր բնականոն վիճակը, ըսաւ.

- Զարմանալի է ֆուտպոլ կոչուածը: Սոսկական կոլ մը՝ եւ երկվայրկեանի մէջ առնուազն երկու միլիաո մարդ, այսինքն մտաւորապէս աշխարհի բնակչութեան կէսը, մէկ մարդու պէս ոտքի կ'ելլէ: Բան մը, որ մինչեւ այսօր քաղաքական թէ որեւէ այլ ուժ կամ հոսանք չէ կրցած ընել ու պիտի չկարենայ ընել...

«Իրապէս թէ եւ կը սքանչանամ այդ ուժին, բայց նաեւ կը խղճամ հետզհետէ զարգացող մարդկային մտային այս ճղճիմութեան»:

- Մի՛ փիլիսոփայներ նորէն: Դուռն ո՛ր, ֆուտպոլը ո՛ր, - կ'ընդվզի յանկարծ մեզմէ մէկը եւ ծայր կու տայ վիճաբանութիւն մը, որ նաեւ կարծիքներու փոխանակում կարելի է կոչել:

Մեր ընկերը կը շարունակէ իր թէզը պաշտպանել ամենայն հանդարտութեամբ ու կ'ըսէ.

- Այդքան մարդ իր ուրախութենէն, այդպէս, մէկ անգամէն օդը պիտի ցատկէ՞ր արդեօք, եթէ բժիշկ մը կամ գիտնական մը բնութեան ցարդ անլաղթահարելի մէկ երեւոյթին յաղթէր եւ օրինակի համար գտնէր մեր օրերուն մոլորաբան զարմած ՍԻՏԱԻՆ զարմանք: Կը կասկածիմ: Ծիշդ է, որ այդ կոլին մէջ ծափահարելի ճիգ կար, ճարտարութիւն կար, նոյնիսկ տաղանդ թերեւս, բայց երկվայրկեանական այդ նուաճումը եթէ բաղդատութեան դնենք պահ մը՝ ամբողջ կեանք մը ճգնած ու զոհաբերած գիտութեան թէ մշակոյթի այն հազարաւոր սպասարկումներուն հետ, որոնք սակայն երբեք այդքան չծափահարեցան, ի՞նչ արժէք կը ներկայացնէ այդ կոլը կամ անոր հեղինակը...

«Ահա թէ ինչո՛ւ կ'ըսենք, որ մարդիկ ու ժողովուրդներ սկսած են ճղճիմնալ եւ փաստօրէն ահաւասիկ մշակոյթի նահանջը՝ ոտքով խաղցող սա հասարակ մարզախաղին առջեւ...»:

- Որոշ չափով կարծիքներդ կը բաժնենք, բայց ոչ բոլորը, - կ'ըսէ ըն-

կեր մը ու կ'աւելցէ. - Իրաւունք ունիս, երբ կ'ըսես, թէ մարդիկ սկսած են հետզհետէ ճղճիմնալ եւ անտեսել մտային արժէքներ ու մարդկային արժանիքներ, եւ կը վազեն թեթեւութիւններու ետեւէն: Այդ չի նշանակեր, սակայն, որ ֆուտպոլի սիրահարները մտքով բոպիկ են: Բնաւ: Այսօր մշակոյթի տէր բարձր ժողովուրդներու մօտ է որ ամէնէն աւելի փնտռուած է ֆուտպոլը եւ նախագահէն, քաղաքական անուանի անձնաւորութիւններէն մինչեւ թագաւորը, մտաւորականը, մշակոյթի մարդը կամ բանուորը, առանց սեռի ու տարիքի խտրութեան սիրահար են ֆուտպոլի եւ անոնցմէ իրաքանջիրը կ'ապրի այն իրավիճակը, որուն քիչ առաջ ակնարկեցիր կոլի նշանակման առիթով: Ուրեմն, անոնք բոլորն ալ մտքով ճղճիմնե՞ր են...

- Լաւ, դո՛ւն ի՞նչպէս կը բացատրես կացութիւնը:

- Ծիշդ է, որ ֆուտպոլին մէջ անհաճոյ բաներ կան այսօր, անիկա քաղաքականացած է ու մանաւանդ առեւտրականացած, ինչ որ պատճառ կ'ըլլայ անոր մասին հետաքրքրութեան ընդարձակումին: Սակայն կան երկու այլ տուեալներ: Անշուշտ այս բոլորը, հոգեբանական իրենց երեսէն անկախ, որուն բացատրութիւնը վստահաբար հոգեբանները ունին, բան մը որ մեր մասնագիտութիւնը չէ եւ կը վերաբերի անոնց: Առաջին՝ ֆուտպոլը հաւաքական խաղ է եւ միակն է թերեւս մարզախաղերուն մէջ, որ դաշտին վրայ մարզիկներուն կողքին համակիրը եւս մասնակից է անոր, որ ամբողջ 90 վայրկեան ամէնէն աննշան շարժումն իսկ տեսանելի է ու ապրում է:

Էականը հետեւեալն է սակայն.

21րդ դարուն, նիւթապաշտութեան ու մեքենացած կեանքի հետքին մէջ, մարդ արարածը ֆիզիքապէս թէ միտքով այնքա՞ն կը ծանրաբեռնուի իր առօրեային ընթացքին, որ այդ յոգնութիւնը տեղ մը պողոթկալու, մեղմացնելու անխուսափելի պահանջը կը զգայ եւ բնագոյական մղում մը ունի: Հետեւաբար, ինչպէս այլ մարզախաղեր ու զուարճութիւններ, բայց մանաւանդ ֆուտպոլը իր ստեղծած կիրքով կը դիրացնէ մտքի արձակուրդի այդ պահանջը:

Ահա թէ ո՛ր կը գտնուի կոլի մը առթած երկվայրկեանական պողոթկումին բնագոյային անդրադարձին շարժառիթը:

ՀԱՐՑԱԶԻՐՈՅՑ՝ ՊՐՕ ՔԷՀԷՆԱՆԻ ՀԵՏ

Հ Ա Ր Ց Ո Ւ Մ . -
*Երեք եղանակ հե-
ռու մնալ է ետք
Հ.Մ.Ը.Մ.ի ֆուտ-
պոլի ներկայա-
ցուցչական խում-
բին 2002-2003
եղանակին վերա-
դարձար այն
ակումբին, որուն
հետ առաջին ան-
գամ ելոյթ ունե-
ցար 1986ին: Այդ
ուղղութեամբ ի՞նչ
ունիս ըսելիք:*

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.- Ինչպէս ծանօթ է բոլորին, 1998-1999 եղանակի աւարտին Հ.Մ.Ը.Մ.ը լքելով միացայ Նրժմէի: Վստահաբար շատեր այդ օրերուն անակնկալի եկան այս գծով, սակայն իրողութիւնը այդ էր, որուն մանրամասնութիւններուն մէջ մտնելը ներկայիս կը գտնեն երկրորդա-կան:

1986ին փոխանցուելով Հ.Մ.Ը.Մ.ի Պուրճ Համուտի կրտսերներէն, առաջին անգամ ըլլալով կրեցի Հ.Մ.Ը.Մ.ի ֆուտպոլի ներկայացուցչա-կան խումբին շապիկը, երբ 16 տարեկան էի: Խումբին հետ մնացի մինչեւ 1998, որմէ ետք փոխանցուեցայ Նրժմէի: Բայց այսօր ահաւասիկ վերա-դարձած եմ սիրելի ակումբիս եւ այդ մէկը այնպիսի պահու, երբ խումբը փոխադրուած էր Բ. դասակարգ՝ իր պատմութեան մէջ առաջին անգամ ըլլալով:

Նրժմէ փոխանցուիլս վստահաբար մէջս չմարեց Հ.Մ.Ը.Մ.ի հանդէպ զգացումներս. սիրալոծար վերադարձայ խումբիս՝ ընդառաջելով մար-զիչ Վաչէ Սարգիսեանի առաջարկին, որուն համար բնաւ չեմ զղջացած:

Հ.- Ի՞նչ տարբերութիւն գտար Բ. դասակարգի ախոյեանութեան եւ Ա. դասակարգի ախոյեանութեան մրցումներուն միջեւ: Արդեօք անոնք երկուքը իրարու կը նմանի՞ն, թէ Բ. դասակարգի ախոյեանութիւնը աւելի դիւրին է:

Պ.- Ընդհակառակը, Բ. դասակարգի ախոյեանութեան մրցումներուն մասնակցիլը աւելի դժուար է, քան Ա. դասակարգի, որովհետեւ Ա. դասակարգին մէջ կը հանդիպիս շատ տեւի արհեստավարժ ֆուտպոլիստներու, քան՝ Բ. դասակարգին մէջ, ուր մարզիկներ գրեթէ չունին ֆուտպոլիստի հասկացողութիւնը եւ պար-զապէս կը կարծեն, որ ֆիզիքական յատկու-թիւններ ունենալն է կարեւորը:

Ծատ մը մարզիկներ Բ. դասակարգին մէջ ֆուտպոլէն գաղափար իսկ չունին, այլ պարզա-պէս գնդակին ետեւէն կը վազեն եւ շատ յաճախ ալ կը կատարեն վտանգաւոր ֆաուլեր, որոնք կրնան իրենց վատ ազդեցութիւնը ունենալ ֆաուլի ենթարկուող մարզիկներուն համար:

**Հ.- Նրժմէի մաս կազմած ժամանակէն, արդե-
օք որքան դժգոհութիւն ունեցա՞ր: Հոս ամառին
է հարց տուա՞յ, թէ անոր հետ ի՞նչ բաժանակներու
կըրցար տիրաւանալ:**

Պ.- Նրժմէի հետ երկու անգամ շահեցայ Լի-բանանի ֆուտպոլի ախոյեանութիւնը (2001ին եւ 2002ին), իսկ մէկ անգամ ալ՝ «Վայսրոյ» ֆու-պոլի բաժակի մրցաշարքը (2001ին), երեք տար-

ւան ընթացքին: Սակայն ոչ մէկ ատեն անախորժ անակնկալի մատնուե-ցայ Նրժմէի մաս կազմած շրջանիս: Ընդհակառակը, մեծ յարգանքի կ'արժանանայի եւ միշտ ալ կը յարգուէի ըլլա՛յ մարզիչին, ըլլա՛յ պա-տասխանատուներուն, ըլլա՛յ համակիրներուն, ըլլա՛յ մարզիկներուն կողմէ:

**Հ.- Հ.Մ.Ը.Մ.ի եւ Նրժմէի մաս կազմելէ բացի, կրած ես նաեւ Լիբա-
նանի ֆուտպոլի ազգային խումբին շապիկը: Արդեօք ազգային խում-
բին հետ անտոնանալի կոլ մը նշանակա՞ծ ես:**

Պ.- Առաջին անգամ ազգային խումբին շապիկը կրեցի 1995ին, երբ այդ օրերուն մարզիչն էր Ատնան Ծարքի: Անոր կողմէ իբրեւ հիմնական մարզիկ նկատի առնուելով, մինչեւ 1999 մաս կազմեցի ազգային խում-բին, իմ կողքիս ունենալով Հ.Մ.Ը.Մ.ի խմբակիցս՝ Վարդան Ղազարեա-նը, որուն հետ բացառիկ խաղարկութիւն կ'ունենայի:

Նշանակած եմ շատ մը կոլեր, սակայն ամէնէն աւելի յիշատակելի կոլը, որ նշանակած եմ, այդ ալ Վրաստանի դէմ բարեկամական մրցու-մին ընթացքին էր, երբ հետուէն զօրաւոր հարուածով մը պարտութեան մատնեցի բերդապահը:

**Հ.- Լիբանանի Բ. դասակարգի ախոյեանութեան 2002-2003 եղանա-
կի երթի մրցումները այժմ աւարտած են եւ Հ.Մ.Ը.Մ. կը գրաւէ ընդհա-
նոր դասաւորման պարագլուխի դիրքը, առանց պարտութիւն կրելու:
Ի՞նչ կրնաս ըսել այս ուղղութեամբ:**

Պ.- Հ.Մ.Ը.Մ.ի համակիրներուն կու գամ ըսելու, որ թէեւ կտրած ենք ճամբուն կէտը եւ կը գտնուինք լաւ դիրքի վրայ, սակայն տակաւին նոյն-քան մրցումներ ունինք կատարելիք: Հետեւաբար անոնց կը թելադրեմ ըլլալ քիչ մը համբերող եւ սպասել դարձի մրցումներուն աւարտին:

Այժմէն իսկ խանդավառուիլը կը գտնեն սխալ, որովհետեւ ախոյեա-նութիւնը կ'աւարտի դարձի մրցումներէն ետք եւ ոչ թէ երթի մրցումնե-րէն ետք: Թէեւ ցարդ մեր կատարած 11 մրցումներուն ընթացքին արձա-նագրած ենք ինը յաղթանակ եւ երկու հաւասարութիւն, այսուհանդերձ պէտք է ըլլալ զուսպ եւ այսօրուրնէ տօնախմբութիւններու պէտք չէ սկսիլ: Այնպէս ինչպէս ֆուտպոլի մրցում մը կ'աւարտի իրաւարարին սուլիչին ետք, նոյն մօտեցումը պէտք է ունենալ նաեւ այս պարագային:

**Հ.- Կը կարծե՞ս, որ դարձի մրցումները
կրնան ըլլալ դժուար, թէ՛ նախորդներուն
նման:**

Պ.- Երթին մեր կատարած երկու մրցումնե-րուն (Ահլի Սայտայի եւ Ռիատա Ուալ Ատապի դէմ) կորսնցուցինք չորս արժեքաւոր կէտեր: Այդ հաւասարութիւնները մեզի համար պար-տութեան համազօր եղան: Կը յուսամ, որ դար-ձի մրցումներուն ոչ մէկ կէտ կը կորսնցնենք, թէեւ Պուրճ Համուտի քաղաքապետարանի դաշտին վրայ երեք մրցում ունինք կատարելիք միայն, չորս մրցում պիտի կատարենք Թրի-փոլի մէջ, երկու մրցում՝ Խիսրայի մէջ եւ եր-կու մրցում՝ Ժունիէի մէջ:

**Հ.- Որքան խօսք ունի՞ս ՀՄԸՄի համա-
կիրներուն փոխանցելիք:**

Պ.- Նախ շնորհակալութիւն կը յայտնեմ «Նաւասարդ» ամսաթերթին, որ ինձի այս հար-ցազրոյցին առիթը տուաւ: Ինչ կը վերաբերի Հ.Մ.Ը.Մ.ի համակիրներուն, անոնց կու գամ ըսելու, որ այնպէս ինչպէս նեղ օրերուն նեցուկ կանգնեցան խումբին, նոյն թափով եւ աւելիով իրենց նոյն ընթացքը շարունակեն:

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՖՈՒԹՊՈՒԼԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑՉԱԿԱՆ ԿԱԶՄԸ՝ Բ. ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՐԹԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ

Լիբանանի ֆուտբոլի Բ. դասակարգի ախոյեանութեան 2002-2003 եղանակի բացման մրցումին, Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ներկայացուցչական խումբը յաղթանակով սկսաւ, երբ Պուրճ Համուտի Քաղաքապետարանի դաշտին վրայ 3-1 արդիւնքով (Կիսախաղ՝ 2-0) պարտութեան մատնեց Հըրրիէ Մաժտալ Այնճարը: Հ.Մ.Ը.Մ.Ի կողմը նշանակեցին Բաֆֆի Ջուլֆայեան, Դրօ Քէհէան եւ շուէտացի Թոմաս Պիրոք:

2րդ հանգրուանին, Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ներկայացուցչական կազմը 3-0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց իր հիւրը՝ Նահտա Պար էլիսը: Երեք անպատասխան կոլեր նշանակեցին Վարդան Ղազարեան, Թոմաս Պիրոք եւ Յակոբ Տօնապետեան:

3րդ հանգրուանի մրցումներուն Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ֆուտբոլի կազմը մրցում չկատարեց, նկատի ունենալով, որ անոր մրցակիցը՝ Ֆիթիան Սայտա, Գ. դասակարգ փոխադրուած կը նկատուի ախոյեանութեան մրցումներու չմասնակցելուն համար:

4րդ հանգրուանին Պուրճ Համուտի Քաղաքապետարանի դաշտին վրայ, Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ներկայացուցչական խումբը 5 - 2 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Մահապպա Թրիփոլին եւ անկէ խլեց պարագլուխի դիրքը:

5րդ հանգրուանին, Ժունիէի Քաղաքապետարանի դաշտին վրայ Հ.Մ.Ը.Մ. դժուար յաղթանակ մը արձանագրեց Թրիփոլի Շապապին դէմ, 1-0 արդիւնքով:

Այս եղանակին առաջին անգամ ըլլալով էր, որ Հ.Մ.Ը.Մ. դժուարութեամբ կ'արձանագրէր իր յաղթանակը, ինչպէս նաեւ առաջին անգամն էր, որ ան լաւ խաղարկութիւն չունեցաւ, թէեւ մրցակիցին շատ աւելի ներկայութիւն էր դաշտին վրայ ու կը ճնշէր անոր վրայ: Սակայն յատկապէս դաշտին կեդրոնը Հ.Մ.Ը.Մ. չունեցաւ իրեն վայել խաղարկութիւն:

6րդ հանգրուանի մրցումներուն, Հ.Մ.Ը.Մ. ֆուտբոլի ներկայացուցչական խումբը 5 - 1 արդիւնքով ջախջախեց Իժթիմահին Թրիփոլիի Քաղաքապետարանի դաշտին վրայ՝ այսպիսով արձանագրելով եղանակի իր հինգերորդ յաղթանակը եւ ապահովելով առաւելագոյն 15 կէտերը:

Հիւսիսի մայրաքաղաքին մէջ տեղի ունեցած մրցումին, թէեւ Իժթիմահին ինք բացաւ մրցումին հաշիւը, սակայն Հ.Մ.Ը.Մ. Ա. կիսախաղը աւարտեց 2 - 1 արդիւնքով, շնորհիւ՝ Բաֆֆի Ջուլֆայեանի (փենալթիով) եւ Յակոբիկ Տօնապետեանի կողմէ նշանակուած կոլերուն: Բ. կիսախաղին Հ.Մ.Ը.Մ. իր յարձակումները աւելի եւս սաստկացնելով՝ նշանակեց յաւելեալ երեք կոլեր եւս, շնորհիւ՝ Դրօ Քէհէանի, Բաֆֆի Ջուլֆայեանի եւ Վարդան Ղազարեանի:

7րդ հանգրուանին, Պուրճ Համուտի Քաղաքապետարանի դաշտին վրայ Հ.Մ.Ը.Մ. իր բազմահազար համակիրներուն ներկայութեան արձանագրեց եղանակի իր վեցերորդ յաջորդական յաղթանակը, այս անգամ պարտութեան մատնելով Ռասինկը՝ 4-0 արդիւնքով:

8րդ հանգրուանին Հ.Մ.Ը.Մ. ֆուտբոլի ներկայացուցչական խումբը, որ իր մրցումը կատարեց Քֆարթոզ Նապաթիէի դաշտին վրայ, երեք կէտով վերադարձաւ Պէյրութ՝ 3-1 արդիւնքով պարտութեան մատնելէ ետք դաշտին տէրը՝ Թատամոն Նապաթիէն:

9րդ հանգրուանին, Հ.Մ.Ը.Մ. 3-0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Հ.Մ.Ս.ը, Պուրճ Համուտի Քաղաքապետարանի դաշտին վրայ: Գագաթի այս ճակատումին, մրցումէն աւելի ուշագրաւ եղաւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի համակիրներուն ներկայութիւնը. անոնք աւելի քան 6 հազար հոգիով խոնուած էին Թրիպոլիներուն մէջ:

10րդ հանգրուանի մրցումներուն, Հ.Մ.Ը.Մ. «արձակուրդի» մէջ էր, որովհետեւ անոր մրցակիցը Շապապ Խիամ քաշուեցաւ ախոյեանութենէն: Նոյնն էր պարագան նաեւ Ռասինկի, որովհետեւ Ֆիթիան Սայտա եւս քաշուեցաւ ախոյեանութենէն:

11րդ հանգրուանի մրցումներուն Սուրի Քաղաքապետարանի դաշտին վրայ տեղի ունեցած Ահլի Սայտա - Հ.Մ.Ը.Մ. մրցումը վերջ գտաւ 1-1 արդիւնքով:

Հարաւի կազմը Ա. կիսախաղին 1-0 արդիւնքով յառաջացաւ, շնորհիւ՝ Հասան Խասքէի նշանակած կոլին: Բ. կիսախաղին Հ.Մ.Ը.Մ. նշանակեց իր հաւասարութեան կոլը, շնորհիւ՝ Բաֆֆի Ջուլֆայեանի (փենալթիով):

12րդ եւ երթի նախավերջին հանգրուանի մրցումներուն, Հ.Մ.Ը.Մ. ֆուտբոլի խումբը, որ Պուրճ Համուտի Քաղաքապետարանի դաշտին վրայ հիւրընկալեց Ռիատա Ուալ Ատապը, 1-1 արդիւնքով հաւասարութիւն մը արձանագրեց անոր հետ:

Լիբանանի ֆուտբոլի Բ. դասակարգի ախոյեանութեան 13րդ եւ երթի վերջին հանգրուանի մրցումներուն, Հ.Մ.Ը.Մ. ֆուտբոլի ներկայացուցչական խումբը արձանագրեց եղանակի իր 9րդ յաղթանակը, յաղթական վերադառնալէ ետք Իսլահ Պըրժ Շիմալիի դաշտէն, ուր 3-0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց դաշտին տէրերը՝ Իսլահ Պըրժ Շիմալին:

ՖՈՒԹՊՈՒԼԻ Բ. ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՐԹԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐԸ ԵՒ ԴԱՍԱԽՈՐՈՒՄԸ

Ա. ՀԱՆԳՐՈՒՄ

Հ.Մ.Ը.Մ. - Հրրիէ Մաժտալ Այնճար 3-1
Թատամնն Նապարթիէ - Իժթիմահի 1-0
Հ.Մ.Մ. - Շապապ Թրիփոլի 2-1
Իսլահ Պրթ Շիմալի - Ռասինկ 0-0
Նահտա Պար Էլիաս - Ռիատա Ուալ Ատապ 0-2

Բ. ՀԱՆԳՐՈՒՄ

Մահապպա - Ահլի Սայտա 2-1
Ռասինկ - Թատամնն Նապարթիէ 0-2
Իժթիմահի - Հ.Մ.Մ. 2-1
Հ.Մ.Ը.Մ. - Նահտա Պար Էլիաս 3-0
Հրրիէ Մաժտալ Այնճար - Իսլահ Պրթ Շիմալի 1-0

Գ. ՀԱՆԳՐՈՒՄ

Հ.Մ.Մ. - Ռասինկ 2-1
Թատամնն Նապարթիէ - Իսլահ Պրթ Շիմալի 1-1
Շապապ Թրիփոլի - Ահլի Սայտա 2-1
Ռիատա Ուալ Ատապ - Մահապպա 0-0
Նահտա Պար Էլիաս - Հրրիէ Մաժտալ Այնճար 1-0

Դ. ՀԱՆԳՐՈՒՄ

Ռիատա Ուալ Ատապ - Շապապ Թրիփոլի 1-1
Իսլահ Պրթ Շիմալի - Նահտա Պար Էլիաս 4-2
Հ.Մ.Ը.Մ. - Մահապպա 5-2
Թատամնն Նապարթիէ - Հ.Մ.Մ. 1-7
Ահլի Սայտա - Իժթիմահի 0-1

Ե. ՀԱՆԳՐՈՒՄ

Մահապպա - Հրրիէ Մաժտալ Այնճար 2-1
Ահլի Սայտա - Ռասինկ 2-5
Հ.Մ.Ը.Մ. - Շապապ Թրիփոլի 1-0
Հ.Մ.Մ. - Իսլահ Պրթ Շիմալի 4-4
Ռիատա Ուալ Ատապ - Իժթիմահի 1-1

Զ. ՀԱՆԳՐՈՒՄ

Հրրիէ Մաժտալ Այնճար - Շապապ Թրիփոլի 0-1
Ռասինկ - Ռիատա Ուալ Ատապ 1-0
Իժթիմահի - Հ.Մ.Ը.Մ. 1-5
Նահտա Պար Էլիաս - Մահապպա 2-1
Թատամնն Նապարթիէ - Ահլի Սայտա 1-2

Է. ՀԱՆԳՐՈՒՄ

Ռիատա Ուալ Ատապ - Թատամնն Նապարթիէ 2-1
Շապապ Թրիփոլի - Նահտա Պար Էլիաս 1-0
Հ.Մ.Մ. - Ահլի Սայտա 2-0
Հ.Մ.Ը.Մ. - Ռասինկ 4-0
Հրրիէ Մաժտալ Այնճար - Իժթիմահի 2-1

Ը. ՀԱՆԳՐՈՒՄ

Ռասինկ - Հրրիէ Մաժտալ Այնճար 2-0
Թատամնն Նապարթիէ - Հ.Մ.Ը.Մ. 1-3
Նահտա Պար Էլիաս - Իժթիմահի 4-2
Մահապպա - Իսլահ Պրթ Շիմալի 1-2
Հ.Մ.Մ. - Ռիատա Ուալ Ատապ 1-1

Թ. ՀԱՆԳՐՈՒՄ

Ռասինկ - Նահտա Պար Էլիաս 3-1
Շապապ Թրիփոլի - Մահապպա 3-0
Հրրիէ Մաժտալ Այնճար - Թատամնն Նապարթիէ 1-1

Հ.Մ.Ը.Մ. - Հ.Մ.Մ 3-0

Իսլահ Պրթ Շիմալի - Ահլի Սայտա 5-1

Ժ. ՀԱՆԳՐՈՒՄ

Իժթիմահի - Մահապպա 3-2
Հ.Մ.Մ. - Հրրիէ Մաժտալ Այնճար 5-3
Ռիատա Ուալ Ատապ - Ահլի Սայտա 2-0
Շապապ Թրիփոլի - Իսլահ Պրթ Շիմալի 1-1
Թատամնն Նապարթիէ - Նահտա Պար Էլիաս 2-0

ԻԱ. ՀԱՆԳՐՈՒՄ

Մահապպա - Ռասինկ 2-1
Ահլի Սայտա - Հ.Մ.Ը.Մ. 1-1
Շապապ Թրիփոլի - Իժթիմահի 0-0
Նահտա Պար Էլիաս - Հ.Մ.Մ. 1-3
Իսլահ Պրթ Շիմալի - Ռիատա Ուալ Ատապ 2-0

ԻԲ. ՀԱՆԳՐՈՒՄ

Իժթիմահի - Իսլահ Պրթ Շիմալի 0-0
Ահլի Սայտա - Հրրիէ Մաժտալ Այնճար 1-1
Հ.Մ.Ը.Մ. - Ռիատա Ուալ Ատապ 1-1
Ռասինկ - Շապապ Թրիփոլի 3 - 1
Թատամնն Նապարթիէ - Մահապպա 0-0

ԻԳ. ՀԱՆԳՐՈՒՄ

Ռիատա Ուալ Ատապ - Հրրիէ Մաժտալ Այնճար 3-3
Ռասինկ - Իժթիմահի 0-1
Մահապպա - Հ.Մ.Մ. 1-2
Թատամնն Նապարթիէ - Շապապ Թրիփոլի 4-0
Նահտա Պար Էլիաս - Ահլի Սայտա 0-1
Իսլահ Պրթ Շիմալի - Հ.Մ.Ը.Մ. 0-3

ՍՏՈՐԵՒ՝ Բ. դասակարգի դասաւորումը. երթի մրցումներուն աւարտին (բոլոր խումբերն ալ կատարած են 11ական մրցում)։

	Յ.	Ը.	Պ.	ՆԾ.	ՍՏ.	ԿԷՏ
1.- Հ. Մ. Ը. Մ.	9	2	0	32	7	29
2.- Հ. Մ. Մ.	7	2	2	29	18	23
3.- Իսլահ	4	5	2	19	13	17
4.- Ռասինկ	5	1	5	16	15	16
5.- Ռիատա	3	6	2	14	12	15
6.- Շապապ	4	3	4	11	13	15
7.- Իժթիմահի	4	3	4	12	16	15
8.- Նապարթիէ	3	3	5	13	18	12
9.- Նահտա	4	0	7	13	20	12
10.- Մահապպա	3	2	6	13	20	11
11.- Սայտա	3	1	7	11	21	10
12.- Հրրիէ	2	2	7	13	22	8

ԼՈՒՐԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻ ՄԱՐԶԱՇԽԱՐՀԷՆ

ՅՈՒԹՊՈՒ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ - ԱՐԺԱՆԹԻՆ ՃԱԿԱՏՈՒՄ

Մարտին, Հայաստանի ֆուտբոլի հաւաքականը պիտի մեկնի Արժանթին, ուր շարք մը փորձ - մրցումներ պիտի կատարէ տեղւոյն կարեւորագոյն խումբերուն հետ: Կը նախատեսուի նաեւ, որ Մարտ Յին՝ Հայաստանի հաւաքականը «իր ուժերը չափէ» Արժանթինի ազգային խումբին հետ:

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԱԽՈՅՆԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Այս տարի եւս Հայաստանէն 4 խումբեր իրաւունք պիտի ունենան մասնակցելու Եւրոպայի ախոյեանութիւններուն:

Եւր. Է. Էֆ. Ա. յատուկ դասաւորում կատարած է «Չէմփիոնզ Լիկ»ի պարագային, որոշելով, որ Ա. հանգրուանին մրցաշարքէն դուրս մնացող խումբեր յաջորդ տարի իրաւունք պիտի չունենան նոյն այս մրցաշարքին մասնակցելու:

ՔԱՐԱՄԵԱՆ ԵՂՔԱՅՐՆԵՐԸ ԴԵՊԻ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

«Փիւնիկ»ի «սին»երէն՝ Արման եւ Արտուազդ Քարամեանները այս տարեշրջանին հանդէս պիտի գան Յունաստանի «Փանահայիքի» կազմէն: Կը նախատեսուի, որ Քարամեան եղբայրները 360,000 տոլարի փոխ տրուէին «Սպարտակ - Ալանիա» խումբին, սակայն երբ խումբը ուշացուց գումարին փոխանցումը, «Փիւնիկ» Քարամեան եղբայրները «վաճառեց» յունական կազմին:

ՓԻՒՆԻԿ ՀԱՐԱՄԵԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԷՆ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐ «ԿԸ ՆԵՐԱԾԷ»

Հայաստանի ֆուտբոլի ախոյեան եւ բաժակակիր «Փիւնիկ» 2003ի ախոյեանութիւններուն պիտի մասնակցի «վերաթարմացած» կազմով: «Փիւնիկ»ի շարք մը ֆուտբոլիստներ արդէն պայմանաւորուած են միջազգային այլ ակումբներու հետ, իսկ հայրենի կազմը անոնց փոխարէն դաշտ պիտի ներկայացնէ Արժանթինէն եւ Պրագիլէն հրաւիրուած շարք մը ֆուտբոլիստներ:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԱԳԱՄԵԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԵՑԱԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖՈՒԹՊՈՒԼԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՒՄԲԻՆ ՄԱՐԶԻՉ

«Շիրակ» Գիւմրիի մարզիչ Անդրանիկ Ադամեան վերստին նշանակուեցաւ Հայաստանի ֆուտբոլի ազգային խումբի մարզիչ, այսպիսով յաջորդելով արժանթինցի Օսքար Լոփէսի, որ վերջերս չէր ուզած իր պաշտօնը շարունակել:

Նախքան Լոփէսի մարզիչ նշանակումը, ազգային խումբին մարզիչն էր նոյնիքն Ադամեան, որ երեք ամիս իր պաշտօնին վրայ մնալէ ետք իր տեղը զիջած էր Լոփէսի:

Նախքան Ադամեանի նշանակումը կը խօսուէր ֆրանսացի Հանրի Միշէլի մասին, որ այդ իսկ պատճառով Հայաստան եկած էր: Սակայն ան չկարենալով համաձայնութեան գալ Հայաստանի ֆուտբոլի ֆետերասիոնին հետ, վերադարձաւ իր երկիրը:

Ըստ Հայաստանի ֆուտբոլի ֆետերասիոնի նախագահ Ռուբէն Հայրապետեանի, Հանրի Միշէլ համաձայն գտնուած էր միայն ինը ամսուան պայմանագրութիւն մը ստորագրել, սակայն այդ մէկը գոհ չէր ձգած Հայաստանի ֆուտբոլի ֆետերասիոնը, որ դարձեալ դիմած էր Անդրանիկ Ադամեանի:

Նախապէս, երկու օտար մարզիչներ իրենց թեկնածութիւնը առաջարկած էին այդ պաշտօնին համար, սակայն Հայաստանի ֆուտբոլի ֆետերասիոնը մերժած էր Թէոֆիլօ Քուպիասի (Ուրուկուէյ) եւ Մա-

րիուս Լաքսաթուշի (Ռումանիա) առաջարկները: Թէեւ անոնք հանրածանօթ ֆուտբոլիստներ եղած են, սակայն ոչ՝ անուանի մարզիչներ:

ՄԱՏՐՈՎ

ՎԼԱՏԻՄԻՐ ՅԱԿՈՒԲԵԱՆ՝ ԱՇԽԱՐՀԻ 11ՐԴ

Յունուարի սկիզբը միջազգային ճատրակի ֆետերասիոնը հրապարակեց ճատրակի վարպետներու դասաւորումը: Հայրենի ճատրակի աստղերէն Վլատիմիր Յակոբեան, ապահովելով 2713 կէտ, կը գրաւէ դասաւորման 11րդ դիրքը:

Դասաւորման պարագլուխի դիրքը կը շարունակէ մնալ Կարի Գասպարովի մենաշնորհը:

ՅԱԿՈՒԲԵԱՆ ԵՒ ԳԱՆՏՈՒՆՅ ՄՐՅԱՆԱԿՎԻՐՆԵՐ

Հայաստանը ներկայացնող ճատրակի վարպետ Սերկէյ Գալտունց Գերմանիոյ բաց մրցաշարքին հանդիսացաւ Յրդ:

Հայաստանէն այլ երիտասարդ վարպետ մը՝ ամերիկաբնակ Վարուժան Յակոբեան Լոս Անճելըսի միջազգային մրցաշարքին ախոյեանը հանդիսացաւ:

ԼԵՒՈՆ ԱՐՈՆԵԱՆ ՏԻՐԱՅԱԻ ՏՐԵՍՏԸՆԻ ՄՐՅԱՇՄԱՐՔԻՆ

2002ին ճատրակի 20 տարեկանէն վար աշխարհի ախոյեանութեան տիտղոսին տիրացած Լեւոն Արոնեան, 2003 տարին սկսաւ յաջողութեամբ եւ Հայաստանի անունը դարձեալ պահեց բարձր, երբ Տրեստընի (Գերմանիա) մէջ տեղի ունեցած ճատրակի միջազգային մրցաշարքին, հանդիսացաւ ախոյեան: Մրցաշարքին իրենց մասնակցութիւնը կը բերէին 256 խաղացողներ:

Իր կատարած ինը մրցումներուն բոլորին ալ յաղթանակ արձանագրած Արոնեան, այսպիսով կը շահի յաջորդական իր հինգերորդ մրցաշարքը:

ԹԵՆԻՍ

ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ ՄՏԱԳԻՐ Է...

Անցնող տարիներուն, Հայաստանի թիւ 1 թենիսմէն Սարգիս Սարգսեան, որ հաստատուած է Միացեալ Նահանգներ, հազուադէպօրէն մաս կազմած է Հայաստանի հաւաքականին:

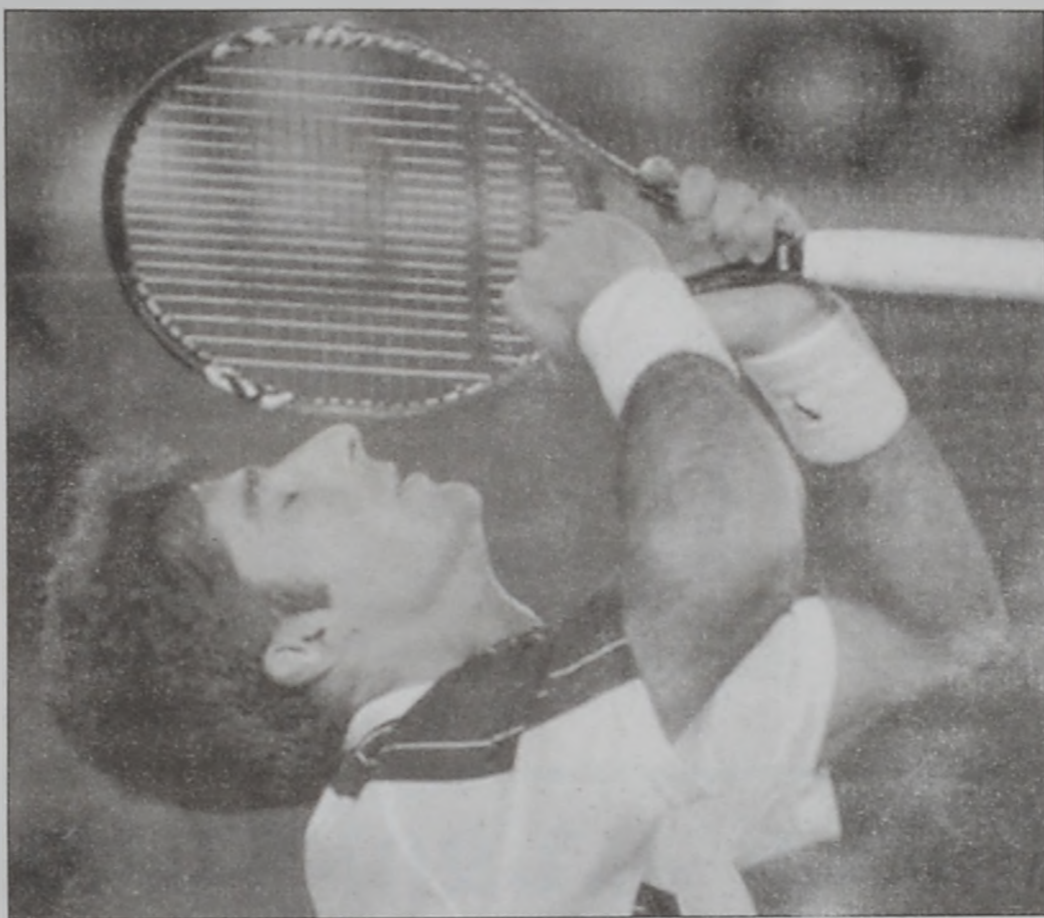
Հայաստանի թենիսի ֆետերասիոնը ակնարկելով Հայաստանի կազմին ձեւաւորումին մասին ըսաւ, թէ այդ մէկը կախեալ է խումբին մէջ Սարգիս Սարգսեանի ընդգրկուելուն հետ, որովհետեւ առանց անոր՝ հաւաքականը նուազ նախանձելի պատկեր կը պարզէ, աւելցնելով, որ բանակցութիւնները շատ արագ պիտի պարզեն, թէ Սարգսեան արդեօ՞ք մտադիր է վերջնականօրէն հրաժարելու Հայաստանի հաւաքականէն ելոյթ ունենալէ:

ԲՄՔԱՄՍԼՔՏ

ՀԱՅ ԸՄԲԻՇՆԵՐՈՒ ԳԼԽԱՒՈՐ ՄԱՐՏԱՀՐԱԵՐՆԵՐԸ

Ազատ ոճի ըմբշամարտի հայրենի ներկայացուցիչները «իրենց ուժերը փորձաքարի պիտի գարնեն» յառաջիկայ Ապրիլին՝ Հունգարիոյ մէջ տեղի ունենալիք Եւրոպայի ախոյեանութեան:

Նշենք, որ Սեպտեմբեր 3 - 10 Նիւ Եորքի մէջ տեղի ունենալիք աշխարհի ախոյեանութեան կողքին, այս ախոյեանութիւնը կը հանդիսանայ տարուան կարեւորագոյն մարտահրաւիրը՝ հայրենի մարզիկներուն համար:

ԱՐՔԻՐ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ՝ ՎԵՐՍՏԻՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱԽՈՅԵԱՆ

Շաբաթ, 18 Յունուար 2003ին, գերմանահայ Արթիր Գրիգորեան 17րդ անգամ ըլլալով պաշտպանեց կոփամարտի «Տապլիու. Պի. Օ.» թերթի կշիռ աշխարհի ախոյեանութեան իր տիտղոսը, այս անգամ պարտութեան մատնելով լեհ Քարլ Զականը:

Այս ճակատումը եղաւ Գրիգորեանի ասպարէզին դժուարագոյններէն մէկը: Արդարեւ, հալազգի մարզիկին ի նպաստ միշտ տուին երկու իրաւարարներ (115 - 113 եւ 115 - 112), մինչ երրորդ իրաւարարը հաւասար կէտեր շնորհեց երկու կոփամարտիկներուն (114 - 114): Ծակատումի աւարտին, Գրիգորեանի զոյգ աչքերուն շուրջ պատռուածքներ կային:

Արթիր Գրիգորեան ծնած է 20 Հոկտեմբեր 1967ին՝ Թաշքէնթ, Ուզպէքիստան: Ան իր կնոջ եւ երեք աղջիկներուն հետ հաստատուած է Համպուրկ:

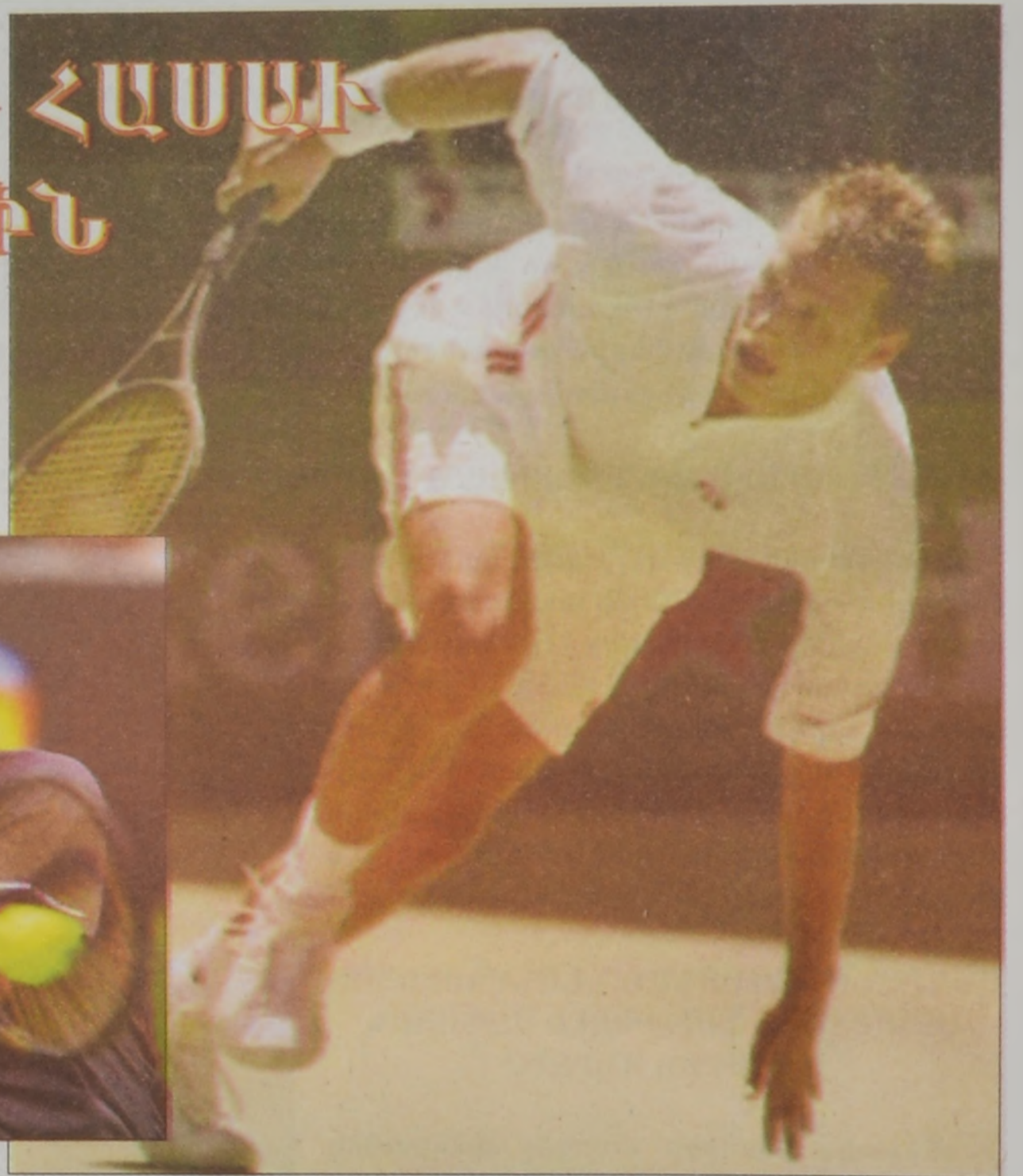
Նախքան արհեստավարժ ասպարէզ մուտք գործելը, ան շահած է Բարի կամեցողութեան խաղերու ոսկի մետալը (1990) եւ հանդիսացած է աշխարհի փոխ ախոյեան (1991): Արհեստավարժ դառնալէն տարի մը ետք, 1996ին, Գրիգորեան կը շահի «Տապլիու. Պի. Օ.»ի թերթի կշիռի աշխարհի ախոյեանութիւնը. տիտղոս մը, զոր կը պահէ մինչեւ օրս:

ԳԱԻԹ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ ՀԱՍԱԲ ԲԱՌՈՐԴ ԱՒԱՐՏԱԿԱՆԻՆ

Աւստրալիոյ բաց մրցաշարքին Դաիթ Նալպանտեան եկաւ փաստելու, որ ճախորդ տարուան Ուիմպլըտընի մրցաշարքին կատարած իր սխրանքը պատահական չէր:

Արդարեւ, Նալպանտեան տարուան առաջին կրան շլէմին արձանագրեց 4 յաղթանակներ, որոնցմէ ամէնէն յատկանշականը՝ մրցաշարքի թիւ 6 դասուած գուիցերիացի Ռոմէ Ֆետերերի դէմ, եւ հասաւ քառորդ աւարտական հանգրուան: Նալպանտեանի եւ Ֆետերերի միջեւ 4րդ հանգրուանի ճակատումը սակայն մարաթոնային էր եւ 6 - 4, 3 - 6, 6 - 1, 1 - 6, 6 - 3 արդիւնքով յաղթանակ արձանագրած Նալպանտեան զգալիօրէն յոգնած կ'երեւէր քառորդ աւարտականի իր մրցումի ընթացքին, ուր գերմանացի Ռայնըր Ծուլըրըին դիմաց տեղի տուաւ, 3 - 6, 7 - 5, 1 - 6, 0 - 6 արդիւնքով:

Ամենայնդէպս, Նալպանտեանի քառորդ աւարտական հասնիլը բաւարար էր, որ ան տարին սկսի գրաւելով միջազգային դասաւորման (Չէմփիընզ Ռէյն) 9րդ դիրքը:

ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ «ԱՆԶՈՒԳԱԿԱՆ» ԿՐԱՆ ՇԼԷՄԸ

Յունուարին տեղի ունեցած Աւստրալիոյ բաց մրցաշարքը հայրենի թենիսմէն Սարգիս Սարգսեանի համար եղաւ «անզուգական»: Արդարեւ, աշխարհի թիւ 94 դասուած Սարգսեան իր ասպարէզին մէջ առաջին անգամ ըլլալով յաջողեցաւ հասնիլ կրան շլէմի մրցաշարքի մը 4րդ հանգրուանին: Նախապէս ան մասնակցած էր 24 կրան շլէմներու եւ անոնցմէ ոչ մէկուն ընթացքին կրցած էր 3րդ հանգրուանին յաղթական դուրս գալ:

Սարգսեանի նուաճումը առաւել փայլք ստացաւ, տրուած ըլլալով որ այդ մէկը եղաւ աւստրալիացի հօօր թենիսմէն Մարք Ֆիլիփուսիսի դէմ:

Իր յաղթանակէն ետք Սարգսեան շնորհակալութիւն յայտնեց հայ «աղմկարար» քաջալերողներուն: «Հայեր կը գտնէք ամէնուրեք», ըսաւ ան, «ամէն տարի կու գամ հոս եւ 50 - 100 հաւատաւոր հայ քաջալերողներ տեսաբար ներկայ են: Անոնք անհաւատալիօրէն կը քաջալերեն զիս, հակառակ անոր որ լաւ արդիւնքներ չեն արձանագրած այստեղ»:

Հինգերորդ հանգրուանին Սարգիսեան տեղի տուաւ հարաւային ափրիկեցի վերերան թենիսմէն Ուէյն Ֆերերայի դիմաց: